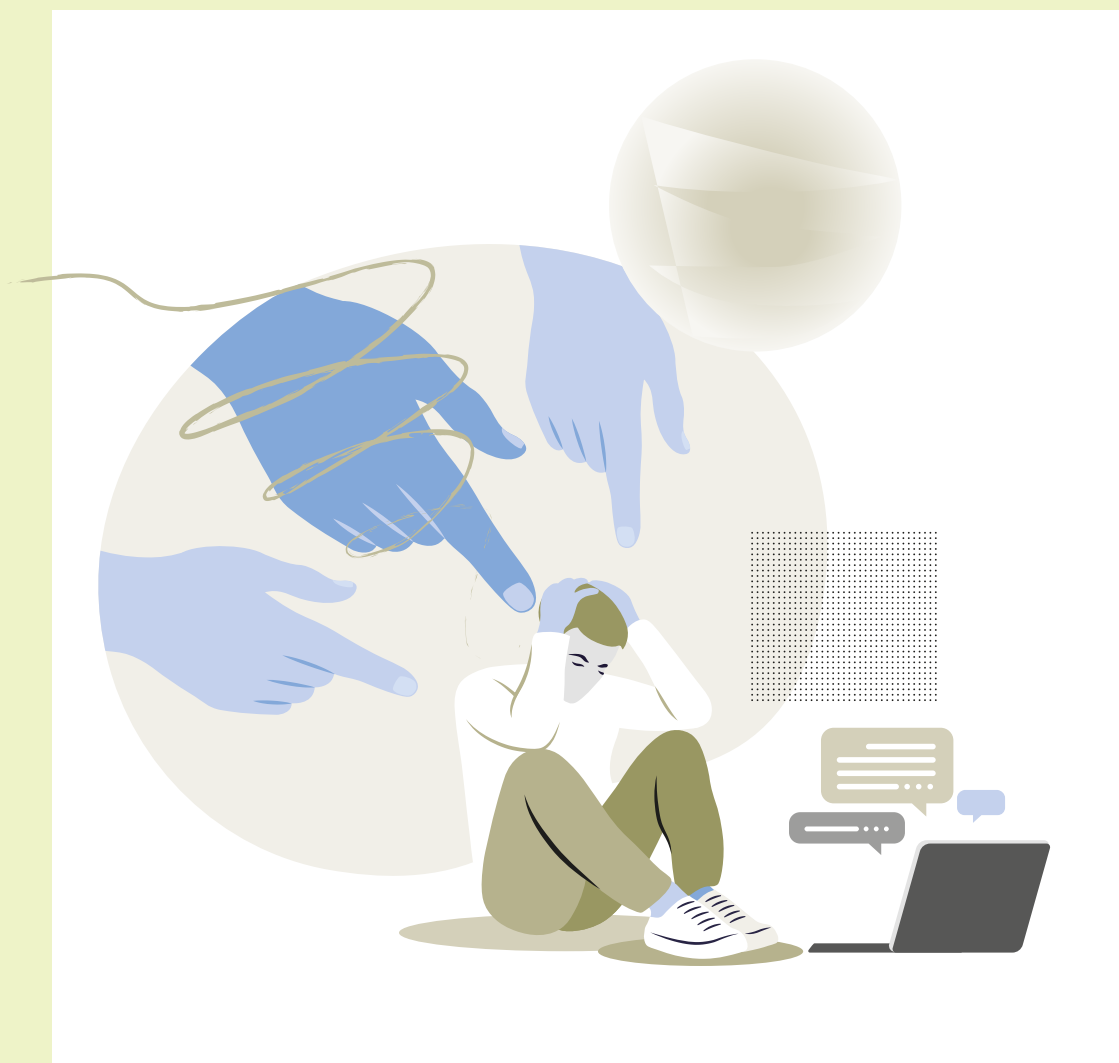

Mobbing på skolen

Analyse av Elevundersøkelsen skoleåret 2023/24

Christian Wendelborg

Mangfold og inkludering

Mobbing på skolen

Analyse av Elevundersøkelsen skoleåret 2023/24

Christian Wendelborg

Samfunnsforskning AS

Adresse: Dragvoll allé 38 B, 7049 Trondheim

Telefon: 91 89 77 27

E-post: kontakt@samforsk.no

Web.: www.samforsk.no

Foretaksnr. NO 986 243 836

NTNU Samfunnsforskning

Mangfold og inkludering

Februar 2024

ISBN: 978-82-7570-744-2 (web)

Omslag: Shutterstock

Du har lov til:

Dele — kopiere, distribuere og spre verket i hvilket som helst medium eller format til et hvilket som helst formål, inkludert kommersielle.

Bearbeide — remixe, endre, og bygge videre på materialet til et hvilket som helst formål, inkludert kommersielle.

Lisensgiver kan ikke kalle tilbake disse frihetene så lenge du respekterer disse lisensvilkårene.

På følgende vilkår:

Navngivelse - Du må oppgi korrekt kreditering, oppgi en lenke til lisensen, og indikere om endringer er blitt gjort. Du kan gjøre dette på enhver rimelig måte, men uten at det kan forstås slik at lisensgiver bifaller deg eller din bruk av verket.

Ingen ytterligere begrensninger - Du kan ikke gjøre

bruk av juridiske betingelser eller teknologiske tiltak som lovmessig hindrer andre i å gjøre noe som lisensen tillater.

Notiser:

Du trenger ikke å rette deg etter lisensen for de deler av materialet som er falt i det fri eller der bruken er tillatt av etter lånereglene i åndsverkloven eller annen gjeldende rett.

Ingen garantier er gitt. Lisensen gir deg ikke nødvendigvis alle de tillatelsene som er nødvendig for din tiltenkte bruk. For eksempel kan andre rettigheter, som reklame-, personvern-, eller ideelle rettigheter, sette begrensninger på hvordan du kan bruke materialet.

[Les mer om kreditering på creativecommons.org](https://creativecommons.org)

Forord

Denne rapporten er en analyse av resultatene fra Elevundersøkelsen skoleåret 2023/24 som omhandler mobbing i skolen. Resultatene fra årets undersøkelse sammenlignes med tidligere års undersøkelser der det er mulig.

Dette er den første av rapporteringene fra årets undersøkelse. Oppdragsgiver er Utdanningsdirektoratet. Vi vil i den forbindelse gjerne takke Dina Dalaaker fra Utdanningsdirektoratet for godt samarbeid. Vi vil også takke Avdeling for statistikk og dataforvaltning, ved Utdanningsdirektoratet som har gjort dataene fra Elevundersøkelsen tilgjengelige for NTNU Samfunnsforskning til rett tid.

Ved NTNU Samfunnsforskning er det undertegnende som har gjennomført analysene og skrevet rapporten.

Trondheim, januar 2024

Prosjektleder
Christian Wendelborg

Innhold

FORORD	v
INNHold	vi
FIGURLISTE	vii
TABELLER	viii
SAMMENDRAG	1
1. Introduksjon	3
1.1 Definisjon av mobbing i Elevundersøkelsen	4
1.2 Om innholdet i rapporten	7
2 Mobbing på skolen	9
3. Mobbing av medelever – utvikling fra 2009 til 2023	12
3.1 Kjønn- og aldersforskjeller i mobbing i 2023	14
3.2 Ulike typer mobbing	16
3.3 Har du selv vært med på mobbing	20
4. Digital mobbing	23
4.1 Ulike typer digital mobbing	24
4.2 Har du selv vært med på digital mobbing	28
5. Mobbet av voksne	31
LITTERATUR	36

FIGURLISTE

Figur 2.1	Andelen elever som svarer at de blir mobbet av medelever, mobbet digitalt (på skolen) og/eller mobbet av voksne på skolen 2-3 ganger i måneden eller oftere (Alle årstrinn, 2023, prosent)	10
Figur 3.1	Andel elever som oppgir at de mobbes to til tre ganger i måneden eller mer i perioden 2009 til 2023. (Alle årstrinn, prosent)	12
Figur 3.2	Andel som oppgir at de er mobbet to til tre ganger i måneden eller mer fordelt på årstrinn og kjønn. (Alle årstrinn, 2023, prosent). Elever som har krysset av for annen kjønnsidentitet er utelatt fra analysene	15
Figur 3.3	Andel som oppgir at de ble kalt stygge ting og ertet på en sårende måte på skolen fordelt på årstrinn og kjønn. (Alle årstrinn, 2023, prosent)	17
Figur 3.4	Andel som oppgir at de ble holdt utenfor og baksnakket på skolen fordelt på årstrinn og kjønn. (Alle årstrinn, 2023, prosent)	17
Figur 3.5	Andel som oppgir at de ble slått, dyttet eller holdt fast på skolen fordelt på årstrinn og kjønn. (Alle årstrinn, 2023, prosent)	18
Figur 3.6	Andel som oppgir at de har mobbet andre elever to til tre ganger i måneden eller mer fordelt på årstrinn og kjønn. (Alle årstrinn, 2023, prosent)	21
Figur 4.1	Andel som oppgir at de er digitalt mobbet to til tre ganger i måneden eller mer fordelt på årstrinn og kjønn. (Alle årstrinn, 2023, prosent)	24
Figur 4.2	Andel som oppgir at de mobbes digitalt ved å bli kalt stygge ting og ertet fordelt på årstrinn og kjønn. (Alle årstrinn, 2023, prosent)	25
Figur 4.3	Andel som oppgir at de mobbes digitalt ved å bli holdt utenfor og baksnakket fordelt på årstrinn og kjønn. (Alle årstrinn, 2023, prosent)	26
Figur 4.4	Andel som oppgir at de mobbes digitalt ved at noen spredte ting på nettet som såret, fordelt på årstrinn og kjønn. (Alle årstrinn, 2023, prosent)	26

Figur 4.5	Andel som oppgir at de har mobbet digitalt to til tre ganger i måneden eller mer fordelt på årstrinn og kjønn. (Alle årstrinn, 2023, prosent)	28
Figur 5.1	Andel som oppgir at de er mobbet to til tre ganger i måneden eller mer av voksne på skolen fordelt på årstrinn og kjønn. (Alle årstrinn, 2023, prosent)	31
Figur 5.2	Andel som oppgir at de mobbes av voksne ved at den voksne sa sårende ord fordelt på årstrinn og kjønn. (Alle årstrinn, 2023, prosent)	33
Figur 5.3	Andel som oppgir at de mobbes av voksne ved at den voksne lo av dem på en sårende måte fordelt på årstrinn og kjønn. (Alle årstrinn, 2023, prosent)	33
Figur 5.4	Andel som oppgir at de mobbes av voksne ved at den voksne fikk andre elever til å le av dem fordelt på årstrinn og kjønn. (Alle årstrinn, 2023, prosent)	34
Figur 5.5	Andel som oppgir at de mobbes av voksne ved at den voksne fikk en til å føle seg utenfor fordelt på årstrinn og kjønn. (Alle årstrinn, 2023, prosent)	34
Figur 5.6	Andel som oppgir at de mobbes av voksne ved at den voksne slo, dyttet eller holdt en fast fordelt på årstrinn og kjønn. (Alle årstrinn, 2023, prosent)	34

TABELLER

Tabell 1.1	Antall elever som har deltatt i Elevundersøkelsen 2023 fordelt på årstrinn	3
Tabell 1.2	Useriøse svar. Andel mobbet flere ganger i uka av alle grupper. (Alle årstrinn, 2012-2023, prosent)	7
Tabell 2.1	Andelen elever som svarer at de blir mobbet av medelever, mobbet digitalt (på skolen) og/eller mobbet av voksne på skolen 2-3 ganger i måneden eller oftere (Alle årstrinn, 2016 til 2023, prosent)	9
Tabell 3.1	Svarfordeling for om en er blitt mobbet. (Alle årstrinn, 2013-2023, prosent)	14
Tabell 3.2	Andelen av de som er mobbet og andelen av samtlige elever som har oppgitt at de er mobbet på ulike måter. (Alle årstrinn, 2023, prosent)	16
Tabell 3.3	Svarfordeling for hvem som gjorde det, hvor det skjedde og om skolen har gjort noe som hjalp. (Alle årstrinn, 2022 og 2023, prosent)	19
Tabell 3.4	Svarfordeling for om en selv har vært med på å mobbe. (Alle årstrinn, 2023, prosent)	20
Tabell 3.5	Andel som selv har vært med på å mobbe på ulike måter fordelt på kjønn. (Alle årstrinn, 2023, prosent)	21
Tabell 3.6	Andel som selv har vært med på å mobbe på ulike måter fordelt på årstrinn. (Alle årstrinn, 2023, prosent)	22
Tabell 4.1	Svarfordeling for om en er blitt mobbet digitalt. (Alle årstrinn, 2023, prosent)	23
Tabell 4.2	Andelen av de som er mobbet digitalt og andelen av samtlige elever som har oppgitt at de er mobbet digitalt på ulike måter. (Alle årstrinn, 2023, prosent)	24
Tabell 4.3	Svarfordeling for hvem som gjorde det, samt andel som er mobbet digitalt av medelever og av andre som ikke går på skolen. (Alle årstrinn, 2023, prosent)	27

Tabell 4.4	Svarfordeling for om en selv har mobbet andre digitalt. (Alle årstrinn, 2023, prosent)	28
Tabell 4.5	Andel som selv har vært med på å mobbe digitalt på ulike måter fordelt på kjønn. (Alle årstrinn, 2023, prosent)	29
Tabell 4.6	Andel som selv har vært med på å mobbe digitalt på ulike måter fordelt på årstrinn. (Alle årstrinn, 2023, prosent)	29
Tabell 4.7	Svarfordeling for hvem en har mobbet digitalt. (Alle årstrinn, 2023, prosent)	30
Tabell 5.1	Svarfordeling for om en er blitt mobbet av voksne (Alle årstrinn, 2023, prosent)	31
Tabell 5.2	Andelen av de som er mobbet av voksne og andelen av samtlige elever som har oppgitt at de er mobbet av voksne på ulike måter. (Alle årstrinn, 2022 og 2023, prosent)	32

SAMMENDRAG

Denne rapporten er en gjennomgang av resultatene fra Elevundersøkelsen 2023 som omhandler mobbing i skolen. Undersøkelsen omhandler elevenes vurderinger av disse områdene høsten 2023. I tillegg ser vi på hvordan elevvurderingene relatert til mobbing har utviklet seg over tid. Resultatene sees i sammenheng med tidligere års elevundersøkelser og analyseres i forhold til disse. Dette er elevundersøkelser fra 2009 til 2022, avhengig hvor sammenlignbare tallene er med tidligere undersøkelser.

Elevundersøkelsen er en nettbasert spørreundersøkelse hvor elever fra 5. trinn opp til videregående opplæring skal få si sin mening om forhold som er viktige for å lære og trives på skolen. Det er obligatorisk for skolene å gjennomføre Elevundersøkelsen for 7. og 10. trinn, samt for vg1, mens det er frivillig å delta for øvrige trinn. I Elevundersøkelsen er det spurt om elevene er mobbet av medelever, om en er digitalt mobbet av elever som går på skolen og om en er mobbet av voksne på skolen. Når vi summerer opp alle elever som svarer at de blir mobbet av medelever, mobbet digitalt (på skolen) og/eller mobbet av voksne på skolen 2-3 ganger i måneden eller oftere, får vi et samlemaal som vi har kalt *Mobbing på skolen*. Dette samlemaalet blir nærmere forklart i kapittel 2.

Mobbing på skolen

Det overordnede bildet resultatene viser en markant økning i mobbing de siste årene. I Elevundersøkelsen 2023 er det 10,0 prosent av elevene som oppgir at de i en eller annen kombinasjon er mobbet av medelever, digitalt mobbet av noen på skolen eller mobbet av voksne på skolen (Mobbing på skolen). De tilsvarende tallene var 7,3 i Elevundersøkelsen 2022; 5,9 i Elevundersøkelsen 2021 og 5,8 i 2020.

Mobbing av medelever

Det er 8 prosent som oppgir at de er mobbet av medelever i Elevundersøkelsen 2023. Denne andelen var 5,9 prosent i 2022 og har vært relativt stabil på rundt 4,6 siden 2016.

Kjønns- og aldersfordeling av mobbing

Når det gjelder kjønns- og aldersfordeling av mobbing viser resultatene fra Elevundersøkelsen 2023 at andelen som opplever at de blir mobbet stort sett avtar med alder/årstrinn. Det er en større andel jenter enn gutter som rapporterer om mobbing fram til og med 10. trinn. På de nevnte trinnene øker forskjellen mellom

gutter og jenter til jenters disfavør. Resultatene indikerer også at det er en tendens til at gutter og jenter opplever ulike måter å bli mobbet på. Jenter opplever mer indirekte mobbing ved å bli holdt utenfor og baksnakket på skolen, mens gutter opplever mer direkte fysisk mobbing som å bli slått dyttet eller holdt fast. Dette er samme type mønster som i Elevundersøkelsen 2016 til 2022.

Vært med på mobbing av andre

Det er 2,0 prosent av elevene som oppgir at de selv har vært med på å mobbe andre medelever i Elevundersøkelsen 2023. Andelen som oppgir at de utsetter andre for mobbing øker på 9. og 10 trinn før det reduseres igjen i videregående skole. Videre viser resultatene at det er en større andel gutter som utsetter andre for mobbing. I Elevundersøkelsen 2023 er det rundt 40 prosent av elevene som utsetter andre for mobbing som også selv utsettes for mobbing. Dette resultatet er en liten økning sammenlignet med de øvrige Elevundersøkelsene etter 2016, hvor andelen har ligget på rundt 35-36 prosent.

Digital mobbing

Til sammen 3,8 prosent av elevene i Elevundersøkelsen 2023 som har rapportert at de er mobbet digitalt. I fjor var denne andelen på 2,7 prosent; i Elevundersøkelsen 2021 og 2020 var denne andelen på 2,2 prosent mens den var 1,8 prosent i 2019. Rundt 55 prosent av de som er mobbet digitalt er også utsatt for tradisjonell mobbing. Den tilsvarende andelen var 47 prosent i Elevundersøkelsen 2022. Det er en reduksjon i andel elever som er mobbet digitalt med alder/årstrinn i grunnskolen tilsvarende tradisjonell mobbing. Det er en større andel jenter enn gutter som oppgir at de er digitalt mobbet på 7. – 9. trinn. For de øvrige trinnene er det små kjønnsforskjeller. Det er 1,9 prosent av elevene som oppgir at de selv har mobbet andre digitalt. 40 prosent av elevene som utsetter andre for mobbing utsettes også selv for mobbing.

Mobbet av voksne

I Elevundersøkelsen 2023 er det 2,5 prosent av elevene som oppgir at de er mobbet av voksne på skolen de siste månedene. I 2022 var denne andelen på 1,6 prosent. Nærmere 35 prosent av de som er mobbet av voksne oppgir at de også er mobbet av elever. I motsetning til å bli mobbet av andre elever, øker andelen som er mobbet av voksne på skolen fram til og med 10. trinn, deretter er det en reduksjon. Jevnt over oppgir gutter mer enn jenter at de er mobbet av voksne på skolen.

1. Introduksjon

Alle elever i grunnskoler og videregående opplæring har i følge kapittel 9A i opplæringslova “rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, trivsel og læring”. Med dette kapittelet skal elever og foreldre ha fått større brukervedvirkning og bedre klagerett, samtidig som skolen har fått tydeligere plikter, særlig når det gjelder det psykososiale miljøet. Elevundersøkelsen er et viktig verktøy for videreutvikling og kvalitetssikring av læringsmiljøet til elever i grunnskolen og videregående opplæring.

Elevundersøkelsen er en nettbasert spørreundersøkelse hvor elever fra 5. trinn opp til videregående opplæring skal få si sin mening om forhold som er viktige for å lære og trives på skolen. Det er obligatorisk for skolene å gjennomføre Elevundersøkelsen for 7. og 10. trinn, samt for vg1, mens det er frivillig å delta for øvrige trinn. Det er Utdanningsdirektoratet som er ansvarlig for gjennomførelsen og utformingen av Elevundersøkelsen, mens NTNU Samfunnsforskning er ansvarlig for analyser og rapportering. Denne rapporten viser resultatene som vedrører mobbing fra Elevundersøkelsen høsten 2023. I teksten vil vi omtale dette som Elevundersøkelsen 2023. Rapporten bygger på rammen av tidligere års rapporter.

Tabell 1.1 Antall elever som har deltatt i Elevundersøkelsen 2023 fordelt på årstrinn

Årstrinn	Antall	Prosent	Prosent av alle på trinnet 2023	Prosent av alle på trinnet 2022
5. trinn	41452	9,3	66,5	70,0
6. trinn	46927	10,5	73,0	76,7
7. trinn	58131	13,0	89,6	88,2
8. trinn	50688	11,3	75,7	80,2
9. trinn	50532	11,3	74,2	78,1
10. trinn	56518	12,6	83,7	84,1
vg1	59241	13,3	79,8	82,4
vg2	49620	11,1	79,0	79,1
vg3	33899	7,6	70,2	74,6
Total	447008	100	77,1	79,5

Prosent av alle på trinnet er regnet ut fra antall elever registrert på årstrinnet hentet fra Statistikk (udir.no). For videregående finnes bare tall fra skoleåret 2022/23

Tabell 1.1 viser at det er 447 008 elever som har deltatt i Elevundersøkelsen 2023. Det er nesten 13 000 færre elever enn det var for Elevundersøkelsen 2022, men 5000 flere enn i 2021. Totalt sett er det 77,1 prosent av samtlige elever fra 5. trinn til vg3 som har deltatt i 2023, noe som er 2,4 prosentpoeng lavere enn i 2022.

Prosentandelene i tabell 1.1 viser at det er flest deltakere fra de årstrinnene hvor Elevundersøkelsen er obligatorisk. Det vil si 7. og 10. trinn, samt vg1. Tabell 1.1 viser at det er en nedgang i andel deltakere på samtlige trinn foruten 7.trinn, og nedgangen er størst i 8. trinn og vg3. Uavhengig av dette har nærmere fire av fem elever i fra 5. trinn til vg3 svart på Elevundersøkelsen 2023, som gir et veldig solid datagrunnlag.

1.1 Definisjon av mobbing i Elevundersøkelsen

I Elevundersøkelsen er begrepet mobbing tillagt følgende betydning:

Med mobbing mener vi gjentatte negative handlinger fra en eller flere sammen, mot en elev som kan ha vanskelig for å forsvare seg. Mobbing kan være å kalle en annen stygge ting og erte, holde en annen utenfor, baksnakke eller slå, dytte eller holde fast.

I spørreskjemaet ble først elevene forklart hva mobbing er (jfr. definisjonen) og deretter fikk de følgende spørsmålsformulering: *Er du blitt mobbet av andre elever på skolen de siste månedene?* Svaralternativer: Ikke i det hele tatt – En sjelden gang - 2 eller 3 ganger i måneden - Omtrent 1 gang i uken – Flere ganger i uken.

Både definisjonen og spørsmålet ble endret i Elevundersøkelsen 2016. Den tidligere definisjonen var som følger: *Med mobbing mener vi gjentatt negativ eller "ondsinnnet" atferd fra en eller flere rettet mot en elev som har vanskelig for å forsvare seg. Gjentatt erting på en ubehagelig og sårende måte er også mobbing.* Endringen i definisjonen har hovedsakelig bestått i å forenkle språket. Imidlertid har en ved å fjerne ordet «ondsinnnet», og bytte «atferd» med «handling», samt lagt til «kan» ha vansker med å forsvare seg for å understreke at mobbing ikke bare/alltid rammer de som har vanskelig for å forsvare seg, endret betydningen noe.

Som nevnt er også spørsmålsformuleringen endret siden Elevundersøkelsen 2015. Da spurte en *Er du blitt mobbet på skolen de siste månedene?* Forskjellen er at en fra 2016 har spesifisert om en er mobbet av andre elever, hvor det tidligere år ikke er spesifisert hvem som mobber. Svarkategoriene er derimot like. Fra Elevundersøkelsen 2016 er det også lagt til følgende spørsmål *Har du selv vært med på å mobbe en eller flere elever på skolen de siste månedene?*

Disse to spørsmålene om mobbing med tilhørende svaralternativer og vesentlige deler av definisjonen av mobbing er hentet fra Olweus' spørreskjema om mobbing (Olweus, 1996) eller bygger på andre arbeider av Olweus (Olweus, 1992, 1993, 1999). Denne definisjonen har spilt en viktig rolle for utviklingen av hele forsknings- og tiltaksfeltet mobbing. Spørsmålene er også godt utprøvd i ulike undersøkelser og validert. Blant annet er det dokumentert god såkalt konstruktvaliditet ved at disse spørsmålene korrelerer med variabler som de på teoretisk grunnlag kan forventes å korrelere med (Solberg og Olweus, 2003). Videre er det funnet en betydelig korrelasjon mellom skårene på disse spørsmålene og separate kameratvurderinger av mobbing ($r=.40$, såkalt samtidig validitet; Olweus, 2013, side 762).

Olweus (1991, 2002) definerer mobbing som at de negative handlinger skal ha et omfang på minimum to til tre ganger i måneden («av og til» benyttet som ordlyd i 1983), mens Roland (2003) mener kun elever som oppgir at de mobbes én eller flere ganger i uken kan sies å være mobbet. I denne rapporten definerer vi at en elev er mobbet dersom de oppgir at de har blitt mobbet to til tre ganger i måneden eller mer.

De elevene som oppgir at de er mobbet har først fått tre oppfølgingsspørsmål. Disse omhandler på hvilke måter de er mobbet. Spørsmålene er som følger 1) Jeg ble kalt stygge ting og ertet på en sårende måte på skolen, 2) Jeg ble holdt utenfor og baksnakket på skolen, 3) Jeg ble slått, dyttet eller holdt fast på skolen. Videre har de blitt spurt om hvem som mobbet, hvor mobbingen skjedde og om skolen gjorde noe for å hjelpe. Elever som oppgir at de er med på å mobbe har fått oppfølgingsspørsmål om de har mobbet på de tre ulike måtene som er vist over.

Det er også et spørsmål om en har blitt mobbet digitalt (mobil, Ipad, PC) og om de selv har vært med på å mobbe digitalt. De som har svart bekreftende på at de har blitt eller vært med på slik mobbing to til tre ganger i måneden eller mer har fått oppfølgingsspørsmål om på hvilken måte de er/har mobbet: Jeg ble/har kalt (andre) stygge ting og ertet, Jeg ble/ har holdt (andre) utenfor og baksnakket, Noen spredte/

Jeg har spredt ting på nettet som såret. Både de som opplever mobbing digitalt og de som utsetter andre for mobbing digitalt har fått spørsmål om henholdsvis hvem som mobber eller hvem de mobber.

Elevene er også spurt om de er blitt mobbet av voksne på skolen de siste månedene. De som svarer at de er blitt det to til tre ganger i måneden eller mer har fått følgende oppfølgingsspørsmål om på hvilke måter de har blitt mobbet av voksne: Alternativene er 1) Den voksne sa sårende ord til meg, 2) Den voksne lo av meg på en sårende måte, 3) Den voksne fikk andre elever til å le av meg, 4) Den voksne fikk meg til å føle meg utenfor og 5) Den voksne slo, dyttet eller holdt meg fast.

I Elevundersøkelsen er det dermed spurt om elevene er mobbet av medelever, om en er digitalt mobbet av elever som går på skolen og om en er mobbet av voksne på skolen. Når vi summerer opp alle elever som svarer at de blir mobbet av medelever, mobbet digitalt (på skolen) og/eller mobbet av voksne på skolen 2-3 ganger i måneden eller oftere, får vi et samlemaal som vi har kalt *Mobbing på skolen*. Dette samlemaalet blir nærmere forklart i kapittel 2.

Ekskludering av useriøse svar

Vi har valgt å ekskludere noen besvarelser fra analysene om mobbing. Før Elevundersøkelsen 2016 har ekskluderingskriteriet vært at elever som har oppgitt at de blir mobbet flere ganger i uken av både elever i klassen, andre elever på skolen, en eller flere lærere og andre voksne på skolen blitt definert som useriøse svar. I Elevundersøkelsen 2012 gjaldt dette rundt 2 900 elever hvor 2000 av dem var gutter. Etter 2013 ser vi derimot at det er langt færre som oppgir at de har blitt mobbet av alle grupper flere ganger i uka. I 2015 var det 1 232 av 414 455 elever, 0,3 prosent, som oppgir dette. Av de 1 232 elevene var nærmere 900 gutter, det vil si at av de som svarer useriøst på mobbespørsmålet er nærmere $\frac{3}{4}$ gutter. Fra Elevundersøkelsen 2016 ble ekskluderingskriteriet endret i og med at det ble innført nye spørsmål om mobbing og andre spørsmål ble tatt ut. Fra Elevundersøkelsen 2016 er ekskluderingskriteriet elever som har svart at de flere ganger i uken er mobbet, mobber andre, er mobbet digitalt, mobber andre digitalt og er mobbet av voksne. I år er det 0,3 prosent som blir definert å ha useriøse svar på mobbespørsmålet. Det vil si 1360 elever hvor 76 prosent av dem er gutter.

Tabell 1.2 Useriøse svar. Andel mobbet flere ganger i uka av alle grupper. (Alle årstrinn, 2012-2023, prosent).

Useriøse svar.											
Andel mobbet flere ganger i uka av alle grupper	5. trinn	6. trinn	7. trinn	8. trinn	9. trinn	10. trinn	vg1	vg2	vg3	Total	
2012	0,2	0,2	0,3	0,9	1,6	1,6	0,8	0,8	0,5	0,8	
2013	0,1	0,1	0,1	0,3	0,7	0,7	0,3	0,3	0,2	0,3	
2014	0,1	0,1	0,1	0,2	0,6	0,8	0,3	0,4	0,2	0,3	
2015	0,1	0,1	0,1	0,2	0,5	0,7	0,4	0,3	0,2	0,3	
2016	0,0	0,0	0,0	0,1	0,3	0,4	0,2	0,2	0,1	0,1	
2017	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1	
2018	0,0	0,0	0,0	0,1	0,3	0,4	0,2	0,1	0,1	0,1	
2019	0,0	0,0	0,1	0,1	0,3	0,4	0,2	0,1	0,1	0,1	
2020	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	
2021	0,0	0,1	0,1	0,1	0,2	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1	
2022	0,0	0,0	0,1	0,2	0,4	0,6	0,2	0,2	0,1	0,2	
2023	0,1	0,1	0,1	0,3	0,6	0,8	0,3	0,3	0,2	0,3	

Tabell 1.2 viser at det er særlig elever i 9. og 10. trinn som oppgir at de blir mobbet flere ganger i uka av samtlige grupper (før 2016) eller oppgir at de flere ganger i uka både mobber og blir mobbet, mobber digitalt og blir mobbet digitalt og blir mobbet av voksne (etter 2016). Tabell 1.2 viser at det er betydelig færre useriøse svar etter 2013 enn i 2012 og etter 2016 er andelen ytterligere redusert. Imidlertid ser vi en dobling av useriøse svar i 9. og 10. trinn fra 2021 til 2022 og en videre økning i 2023. Ved å ekskludere useriøse fra undersøkelsen risikerer vi å fjerne noen seriøse besvarelser, men dette veies opp ved at vi etter all sannsynlighet fjerner et betydelig antall useriøse besvarelser. Resultatet vil da gi et bedre bilde av mobbing i skolen og særlig for gutter på 9. og 10. trinn. Tallene i denne rapporten vil derfor skille seg litt fra resultatene i Udirs statistikkbank.

1.2 Om innholdet i rapporten

Denne rapporten omhandler elevers opplevelse av ulike former for mobbing. Dataene er hentet fra årets Elevundersøkelse som har vært gjennomført i perioden fra 6. november til 8. desember 2023. Gjennomføringsperioden er redusert med over en måned sammenlignet med tidligere års undersøkelser. Undersøkelsen omhandler elevenes vurderinger av disse områdene høsten 2023. I kapittel 2 vil vi

se på samlemålet *Mobbing på skolen*, hvor vi i kapittel 3 ser nærmere på mobbing av medelever. I kapittel 4 og 5 beskriver henholdsvis hvordan elevene rapporterer om digital mobbing og mobbing av voksne. I alle kapitlene ser vi på utvikling over tid og resultatene sees i sammenheng med tidligere års Elevundersøkelser og analyseres i forhold til disse. Dette er Elevundersøkelser fra 2009 til 2022, avhengig av hvor langt tilbake vi har sammenlignbare tall eller hensiktsmessig å presentere uten at tabeller blir for uoversiktlige.

2 Mobbing på skolen

I Elevundersøkelsen er det spurt om elevene er mobbet av medelever, om en er digitalt mobbet av elever som går på skolen og om en er mobbet av voksne på skolen. Når vi summerer disse får vi en oversikt over andelen elever som svarer at de blir mobbet av medelever, mobbet digitalt (på skolen) og/eller mobbet av voksne på skolen 2-3 ganger i måneden eller oftere. Denne andelen er et samlemål på mobbing som foregår på skolen og som vi kaller *Mobbing på skolen*. Denne andelen er naturlig nok større enn andelen som er mobbet av medelever, mobbet digitalt eller mobbet av voksne på skolen. Det er selvfølgelig mulig å bli mobbet eksempelvis både av medelever og digitalt på skolen. Vi kan derfor ikke bare summere prosentpoengene som rapporterer om de ulike typene mobbing fordi da vil vi få en kunstig høy andel som rapporterer at de er mobbet på en eller annen måte på skolen. Vi summerer dermed alle som kun rapporterer at de er mobbet av medelever, som kun er mobbet digitalt av andre på skolen og de som kun er mobbet av voksne, samt de som rapporterer at de er mobbet i en eller annen kombinasjon av disse tre. Da hindre vi at samme elev blir «telt» flere ganger dersom en rapporterer å ha blitt mobbet på ulike måter (tradisjonelt eller digitalt) eller av både elever og voksne. Når det gjelder digital mobbing har Utdanningsdirektoratet avgrenset at bare elever som er digitalt mobbet av andre elever på skolen blir inkludert i samlemålet *Mobbing på skolen*. Det vil si at elever som oppgir at de er digitalt mobbet av andre som ikke går på skolen eller som de ikke vet hvem er, blir de ikke regnet med i *Mobbing på skolen*. Tabell 2.1 viser andelen elever som er inkludert i samlemålet *Mobbing på skolen* fra 2016 til 2023.

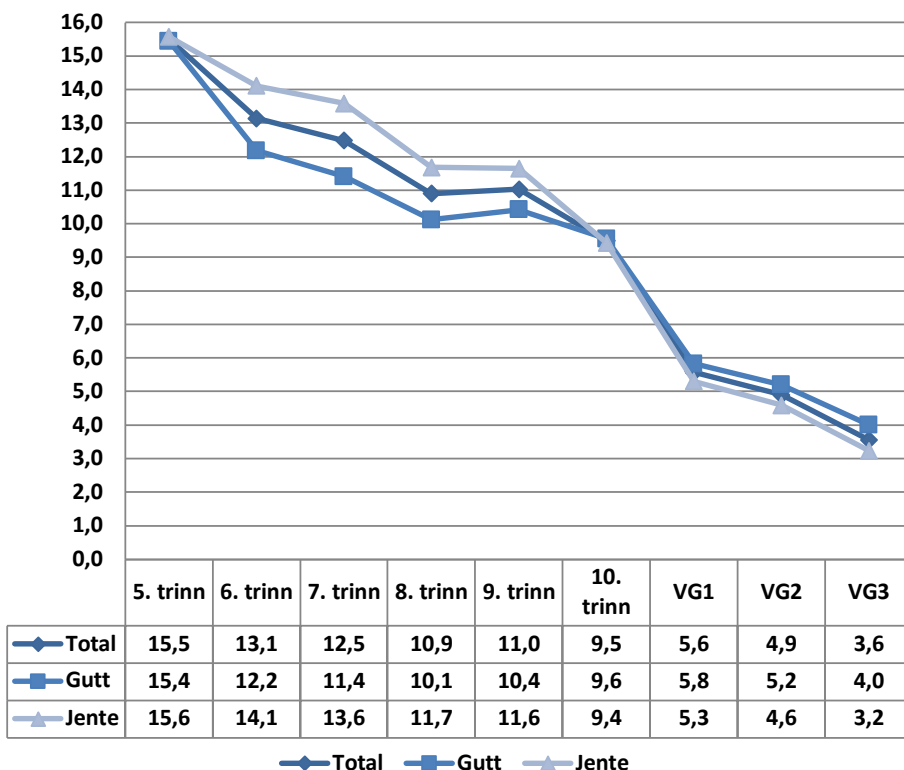
Tabell 2.1 Andelen elever som svarer at de blir mobbet av medelever, mobbet digitalt (på skolen) og/eller mobbet av voksne på skolen 2-3 ganger i måneden eller oftere (Alle årstrinn, 2016 til 2023, prosent).

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kun mobbet av medelever	3,6	4,0	3,6	3,6	3,7	3,8	4,7	6,0
Kun digitalt mobbet av medelever	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,6
Kun mobbet av voksne	1,3	1,3	1,1	1,1	0,9	0,8	1,0	1,5
Kombinasjoner av disse	1,0	0,8	1,0	0,9	0,8	0,9	1,1	1,9
Total	6,3	6,6	6,1	6,0	5,8	5,9	7,3	10,0

Tabell 2.1 viser at i Elevundersøkelsen 2023 er det 10 prosent av elevene som oppgir at de i en eller annen kombinasjon er mobbet av medelever, digitalt mobbet av noen på skolen eller mobbet av voksne på skolen. Dette er en klar økning fra 2022 hvor

denne andelen var 7,3 prosent og i 2021 var andelen 5,9 prosent. Det har dermed vært en økning på over fire prosentpoeng de to siste årene. Tidligere har det vært små forskjeller mellom årene. I Elevundersøkelsen 2023 er det flest som kun er mobbet av medelever (6,0 prosent); 1,5 prosent er kun mobbet av voksne på skolen og 0,6 prosent er kun mobbet digitalt av andre elever på skolen, mens 1,9 prosent av elevene oppgir at de er mobbet i kombinasjon av disse. Kategoriene er gjensidig utelukkende, noe som vil si at en elev bare kan være i en av kategoriene/gruppene som vises i tabellen.

Vi skal nå se nærmere på hvordan *Mobbing på skolen* fordeler seg på årstrinn og mellom gutter og jenter.

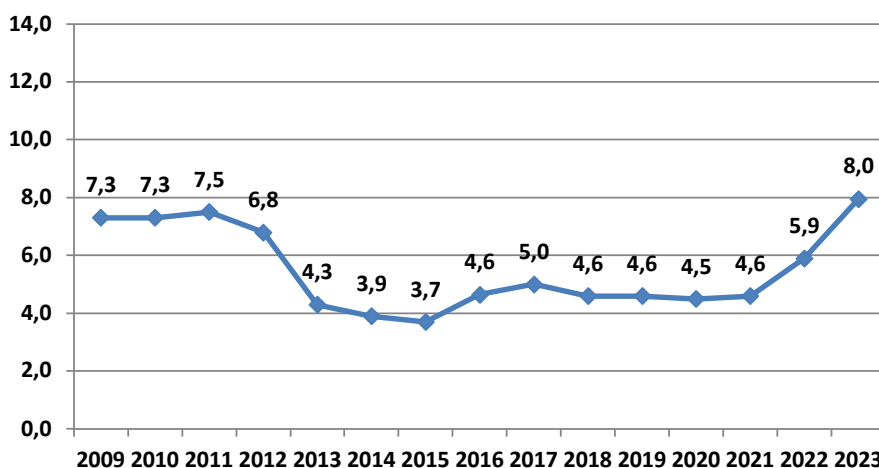
Figur 2.1 Andelen elever som svarer at de blir mobbet av medelever, mobbet digitalt (på skolen) og/ eller mobbet av voksne på skolen 2-3 ganger i måneden eller oftere (Alle årstrinn, 2023, prosent).

Figur 2.1 viser at andelen som svarer at de blir mobbet av medelever, mobbet digitalt (på skolen) og/eller mobbet av voksne på skolen avtar med alder/årstrinn. Videre viser figur 2.1 at fra 6.trinn og til og med 10.trinn er det en større andel jenter enn gutter som rapporterer at de er mobbet på skolen. For de øvrige årstrinnene er det små kjønnsforskjeller. Dersom vi sammenligner tallene med resultatene fra 2022 ser vi at det har vært en økning i mobbing på mellom 2,3 til 3,6 prosentpoeng på 5. til 10. trinn, mens økningen er på mellom 0,8 og 1,7 på videregående trinn. Det vil si at det er en økning i mobbing på skolen på samtlige trinn, men størst på grunnskolenivå. I kapittel 3 vil vi ha en mer inngående diskusjon om alder og kjønnsforskjeller i mobbing.

Nytt av året er at det i Elevundersøkelsen har vært mulig å krysse av for annet under spørsmålet om kjønn. Rundt 2 prosent av samtlige elever har krysset av for annet. Det vil si rundt 9000 elever. Disse elevene er ikke inkludert i analysene relatert til kjønn i denne rapporten, men de er med i analysene som angår det totale mobbeandelen. Imidlertid ser vi at av de som oppgir annen kjønnsidentitet at det er rundt 1 av 3 som oppgir at de er mobbet. Dette er et veldig høyt tall som vi vil se nærmere på i hovedrapporten av Elevundersøkelsen 2023, som kommer medio 2024.

3. Mobbing av medelever – utvikling fra 2009 til 2023

Vi skal først se på utviklingen fra 2009 til 2023 for andel elever som oppgir at de mobbes av medelever to til tre ganger i måneden eller mer.

Figur 3.1 Andel elever som oppgir at de mobbes to til tre ganger i måneden eller mer i perioden 2009 til 2023. (Alle årstrinn, prosent).

Figur 3.1 viser at andelen som er mobbet av medelever er 8 prosent og en økning fra 5,9 og 4,6 prosent i henholdsvis 2022 og 2021. Andelen har vært relativt stabil i perioden 2016-2021, men altså en økning på 2,1 prosentpoeng fra 2022 og 3,4 prosentpoeng fra 2021. Videre ser vi at forekomsten av elever som opplever seg mobbet er stabil fra 2009 til 2011, det er en viss nedgang i 2012, mens det skjer en betydelig reduksjon i 2013. Andelen av de som opplever seg mobbet to til tre ganger i måneden eller mer går fra 7,5 prosent (i 2011) og 6,8 prosent (i 2012) til 4,3 prosent (i 2013). I 2014 og 2015 er mobbeandelen ytterligere redusert til henholdsvis 3,9 og 3,7 prosent. I 2016 er det igjen en økning til 4,6 prosent og en ytterligere økning til 5 prosent i 2017, mens det er en reduksjon igjen til 4,6 i 2018 og holder seg på samme nivå i 2019. Reduksjonen i andelen som oppgir at de er mobbet fra 2012 til 2013 sammenfaller med revisjonen av Elevundersøkelsen hvor nye spørsmål om ulike former for krenkelser ble inkludert i undersøkelsen. Disse spørsmålene ble plassert like i forkant av spørsmålet om mobbing og det er diskutert i tidligere publiseringer om nedgangen i mobbing etter revisjonen skyldes metodiske effekter eller om det er

en faktisk nedgang (se Wendelborg 2015). Konklusjonen er ikke entydig, men det ser ut som om at nedgangen delvis kan skyldes at de nye spørsmålene om krenkelser er plassert rett før spørsmålet om mobbing, samt at undersøkelsen er flyttet fra våren til høsten. Dessuten kan nedgangen skyldes en reell reduksjon i mobbing.

Fra og med Elevundersøkelsen 2016 ble spørsmål om krenkelser fjernet. Dette betyr at en mulig kilde som kan ha påvirket svarene om mobbing er tatt bort. Fra Elevundersøkelsen 2016 kommer mobbespørsmålet først, før en spør om på hvilke måter en er mobbet. Samtidig er definisjonen på mobbing endret og det spørres spesifikt om en har blitt mobbet av medelever. Dette kan ha innvirkning på andelen som oppgir at de er mobbet, sammenlignet med tidligere års undersøkelser. Samtidig kan det være en indikasjon på at andelen som er mobbet er på vei ned. I figur 3.1 ser vi muligens spor av en nedgang fra 2011 til 2012, som fortsetter fra 2013 til 2015, uavhengig av hvilket faktisk nivå mobbingen ligger på. Vi ser en liten økning fra Elevundersøkelsen 2016 til 2017 på 0,4, fra 4,6 prosent til 5 prosent. Imidlertid er andelen lavere enn hva tilfellet var før revisjonen i 2013 hvor andelen var 6,8 prosent. Det kan derfor argumenteres for at det er har vært en nedgang i andelen som er mobbet de siste årene som har stabilisert seg, med en økning i 2022 og en videre økning i 2023. Resultater fra Ungdata-undersøkelsen viser imidlertid ikke en slik nedgang (Bakken 2016; 2019; 2021;2022), men heller at omfanget av unge som er utsatt for mobbing ikke har endret seg mye de siste årene. Heller ikke en økning i 2022. Det er imidlertid en del forskjeller i hvordan en operasjonaliserer og måler mobbing i Ungdata og Elevundersøkelsen som kan forklarer forskjell i forekomst og utvikling over tid i de to undersøkelsene (Bakken og Wendelborg 2019).

Tabell 3.1 viser svarfordelingen på spørsmålet om en er blitt mobbet og er dermed mer detaljert enn hva som framkommer i figur 2.1. Dersom vi ser på de som opplever mobbing ukentlig eller mer er det 4,6 prosent i 2023 mot 3,5 prosent i 2022. Tidligere år har denne forekomsten variert fra 3,6 (i 2012) til 4,2 prosent (i 2009) i perioden 2009-2012, mens det er 2,4 prosent i 2013 og henholdsvis 2,1 og 2,0 i 2014 og 2015. I 2016 er denne andelen 2,6 prosent, mens den i 2017 er 2,9 og 2,6 i 2018 til 2021. Det er 75,6 prosent av elevene som har krysset av at de ikke i det hele tatt er mobbet av medelever de siste månedene i 2022. Dette er den laveste andelen noensinne i rapporteringene fra Elevundersøkelsen.

Tabell 3.1 Svarfordeling for om en er blitt mobbet. (Alle årstrinn, 2013–2023, prosent).

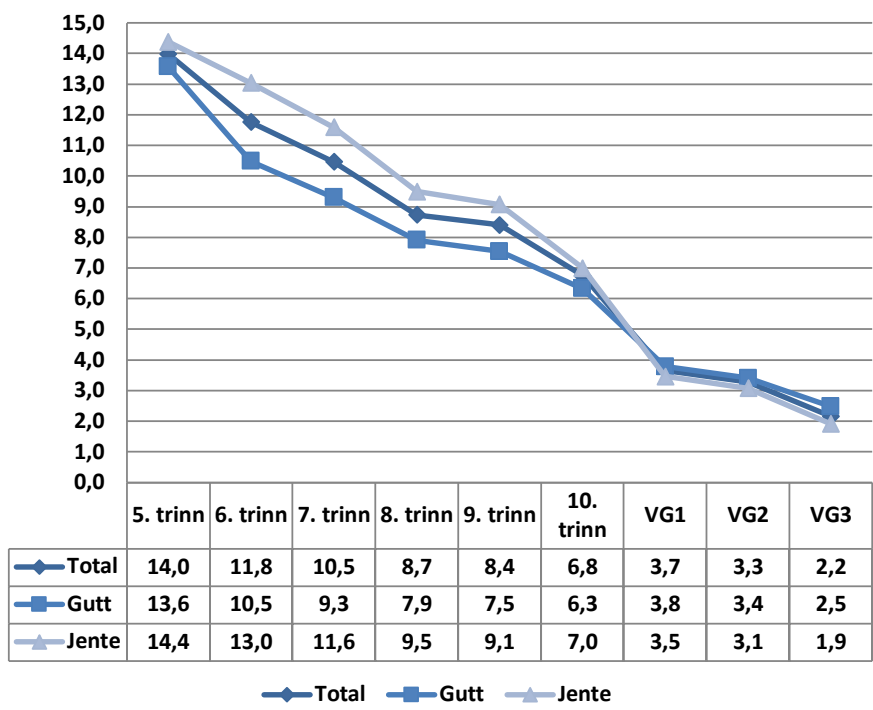
Er du blitt mobbet av medelever på skolen de siste månedene?	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Flere ganger i uken	1,3	1,1	1,1	1,4	1,6	1,4**	1,4	1,4	1,4	1,9	2,6
Omtrent 1 gang i uken	1,1	1,0	0,9	1,2	1,3	1,2	1,2	1,2	1,2	1,6	2,0
2 eller 3 ganger i måneden	1,9	1,8	1,7	2,0	2,1	1,9	2,0	1,9	2,0	2,5	3,4
En sjelden gang	10,3	9,5	9,2	12,7	13,1	12,4	12,2	12,0	12,4	13,9	16,4
Ikke i det hele tatt	85,5	86,7	87,2	82,6	82,0	83,1	83,2	83,4	83,0	80,2	75,6
Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

* Merk at definisjonen av mobbing er endret fra 2016 som vist over. **Dersom en summerer andelen som er mobbet 2 til 3 ganger i måneden eller mer for 2018 blir summen 4,5 og ikke 4,6 som i figur 3.1. Dette skyldes avrunding.

3.1 Kjønn- og aldersforskjeller i mobbing i 2023

Forskning på mobbing har tidligere vist at forekomsten av mobbing reduseres med alder og at gutter mobbes mer enn jenter (se eksempelvis Smith, mfl. 2019; Solberg og Olweus 2003; Olweus 2010). Dette finner vi også i Elevundersøkelsen fram til 2012, men dette endret seg etter revisjonen i 2013 ved at kjønnsforskjellene minsket og at det kom en økning i andel elever som opplevde seg mobbet i 9. og 10. trinn.

Figur 3.2 viser at andelen som opplever at de blir mobbet avtar med alder/årstrinn. Sammenlignet med resultatene fra 2022, ser vi en økning på mellom 2,3-2,6 prosentpoeng på mellomtrinnet, mens det er en økning på 1,8 – 2,7 prosentpoeng på ungdomstrinnet og 0,4-1,0 på videregående trinn. Fra 5 trinn til og med 10. trinn ser vi at en større andel jenter rapporterer om mobbing, mens det er ingen kjønnsforskjeller på videregående trinn. Etter 2018 har forskjellen mellom gutter og jenter på de nevnte trinnene økt til jenters disfavør, selv om forskjellene fremdeles er små. Resultatene fra Elevundersøkelsen før 2013 viste at mobbeandelen hos gutter var høyere enn for jenter på alle trinn. Imidlertid har denne kjønnsforskjellen vært svak (Wendelborg 2012). Dersom vi ser på tallene fra den nye Ungdata junior (Enstad og Bakken, 2022) finner vi et tilsvarende bilde; flere jenter enn gutter rapporterer om at de blir mobbet og det flere som opplever mobbing i 5. enn i 7. trinn. I de ordinære Ungdata resultatene på ungdomstrinn og vgs er det små kjønnsforskjeller (Bakken 2022).

Figur 3.2 Andel som oppgir at de er mobbet to til tre ganger i måneden eller mer fordelt på årstrinn og kjønn. (Alle årstrinn, 2023, prosent). Elever som har krysset av for annen kjønnsidentitet er utelatt fra analysene.

Det er et relativt konsistent funn i forskning om mobbing at gutter både mobber og mobbes i mer omfattende grad enn det som gjøres av og overfor jenter. Smith, mfl. (2019) finner en klar overrepresentasjon av gutter som blir utsatt for mobbing i store internasjonale studier. Det kan skyldes sterkt fokus på fysisk aggressivitet når man tenker på eller snakker om mobbing. Imidlertid kan en del mobbing forekomme mer fordekt og indirekte gjennom utfrysning og baksnakking - også via sosiale medier. Det er mulig at elever i større grad inkluderte slike indirekte former for mobbing de senere år enn før, og dette kan være med på å forklare reduksjonen av kjønnsforskjeller. En tradisjonell oppfatning er at gutter har en tendens til å være mer involvert i direkte krenkelser, mens jenter er mer involvert i indirekte krenkelser (Frånberg 2013). En stor metastudie fra 2008 (Card mfl. 2008) viser imidlertid at gutter både oftere tyr til fysiske krenkelser, og samtidig er like involverte i indirekte krenkelser som jenter. Det finnes også studier fra USA som rapporterer at jenter i økende grad blir utsatt for mobbing, mens det har blitt redusert blant gutter (Kennedy 2019; Ponte mfl, 2018). Li et al (2020) finner imidlertid ingen økning i mobbing, men finner at jenter er oftere utsatt for mobbing enn gutter.

3.2 Ulike typer mobbing

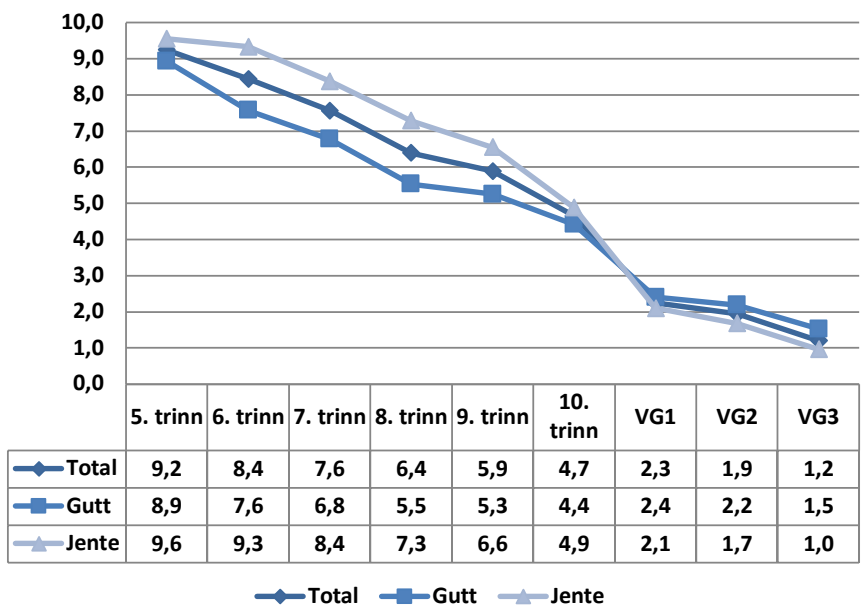
I Elevundersøkelsen blir elevene som oppgir at de er mobbet av medelever to til tre ganger i måneden eller mer gitt oppfølgingsspørsmål om hvilke måter de er mobbet på. Spørsmålene omhandler om en har blitt kalt stygge ting og ertet, om en har blitt holdt utenfor og baksnakket, og om en har blitt slått, dyttet eller holdt fast. Disse tre typene mobbing omfatter både direkte og indirekte former for mobbing. Direkte mobbing omfatter for eksempel trusler og vold, mens indirekte mobbing omfatter ryktespredning og isolering.

Tabell 3.2 Andelen av de som er mobbet og andelen av samtlige elever som har oppgitt at de er mobbet på ulike måter. (Alle årstrinn, 2023, prosent).

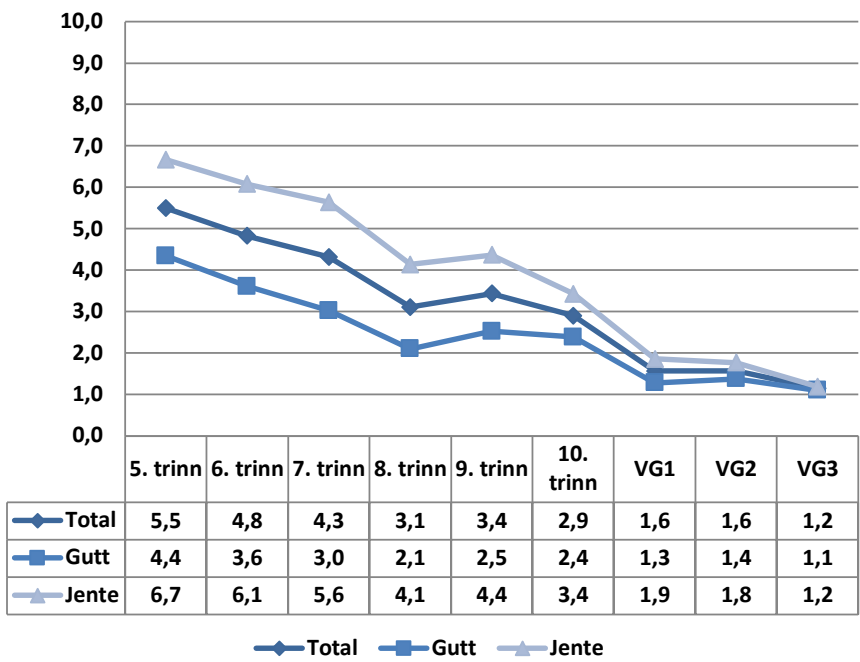
Er du blitt mobbet av andre elever på skolen på en eller flere av disse måtene?	Andel av de som er mobbet	Andel av samtlige elever
Jeg ble kalt stygge ting og ertet på en sårende måte på skolen	70,3	5,5
Jeg ble holdt utenfor og baksnakket på skolen	42,1	3,3
Jeg ble slått, dyttet eller holdt fast på skolen	26,2	2,0

Tabell 3.2 viser andelen som har opplevd ulike former for mobbing. Det er kun elever som oppgir at de er mobbet to til tre ganger i måneden eller oftere på det overordna mobbespørsmålet som får disse oppfølgingsspørsmålene. Tabellen viser at det er flest som oppgir at de har blitt kalt stygge ting og ertet på en sårende måte på skolen. 70,3 prosent av elevene som oppgir at de er mobbet svarer bekreftende på dette spørsmålet. Dette utgjør 5,5 prosent av samtlige elever i Elevundersøkelsen. Videre viser tabell 3.2 at rundt 42 prosent av de som er mobbet har blitt mobbet gjennom å bli holdt utenfor og baksnakket på skolen. Dette utgjør 3,3 prosent av samtlige elever i Elevundersøkelsen. Det er 26,2 prosent av elevene som oppgir at de er mobbet, som oppgir at de har blitt mobbet gjennom å bli slått, dyttet eller holdt fast på skolen. Dette tilsvarer 2,0 prosent av samtlige elever. Denne fordelingen er relativ lik tidligere resultater fra Elevundersøkelsen. Vi skal nå gå over til kjønns- og aldersfordeling for de ulike typene mobbing.

Figur 3.3 viser at det er en reduksjon i andelen som har opplevd å bli mobbet gjennom å bli kalt stygge ting og ertet på skolen med alderstrinn.. Mønsteret er lik tidligere figurer hvor vi ser at en større andel jenter fram til og med 10. trinn rapporterer om denne type mobbing.

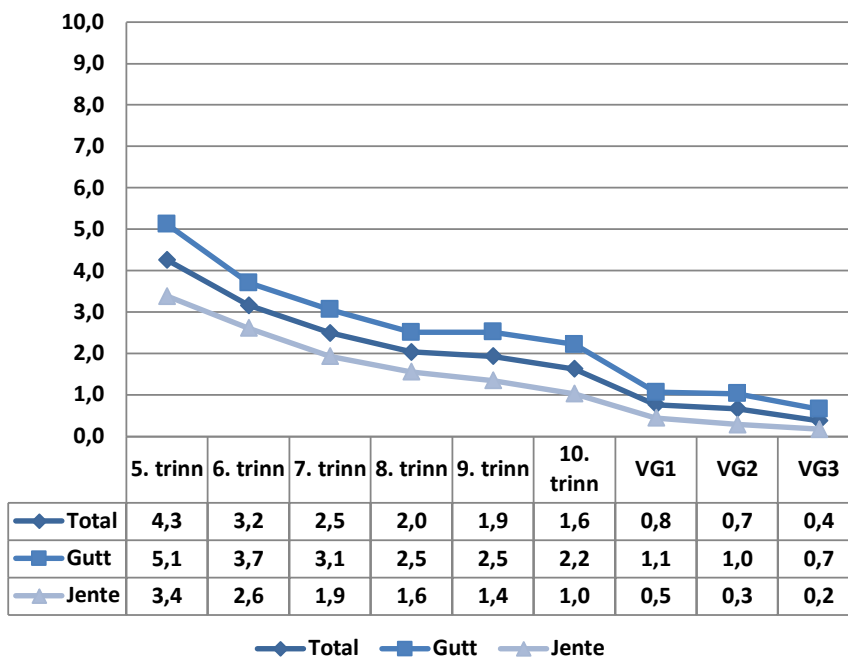

Figur 3.3 Andel som oppgir at de ble kalt stygge ting og ertet på en sårende måte på skolen fordelt på årstrinn og kjønn. (Alle årstrinn, 2023, prosent).

Figur 3.4 Andel som oppgir at de ble holdt utenfor og baksnakket på skolen fordelt på årstrinn og kjønn. (Alle årstrinn, 2023, prosent).

Ut fra figur 3.4 ser vi at fram til videregående skole er det en høyere andel jenter som rapporterer at de blir mobbet gjennom å bli holdt utenfor og baksnakket på skolen. Det er en forskjell også på videregående skole, men forskjellen er mindre.

Figur 3.5 Andel som oppgir at de ble slått, dyttet eller holdt fast på skolen fordelt på årstrinn og kjønn. (Alle årstrinn, 2023, prosent).

Når det gjelder direkte fysiske krenkelser som å bli slått, dyttet eller holdt fast, viser figur 3.5 at det er en større andel gutter enn jenter som rapporterer dette på alle årstrinn. Vi ser at det er en reduksjon med årstrinn, samt at kjønnsforskjellene reduseres med årstrinn. Kjønnsforskjellene er relativt lik slik det var i Elevundersøkelsen 2022

Resultatene om ulike typer mobbing indikerer at det er en tendens til at gutter og jenter opplever ulike måter å bli mobbet på. Jenter opplever mer indirekte mobbing ved å bli holdt utenfor og baksnakket på skolen, mens gutter opplever mer direkte fysisk mobbing som å bli slått, dyttet eller holdt fast.

Tabell 3.3 Svarfordeling for hvem som gjorde det, hvor det skjedde og om skolen har gjort noe som hjalp. (Alle årstrinn, 2022 og 2023, prosent).

	2022		2023	
	Andel av de som er mobbet	Andel av samtlige elever	Andel av de som er mobbet	Andel av samtlige elever
Hvem var det som mobbet deg på skolen?*				
En eller flere elever i klassen/gruppen	57,8	3,4	57,1	4,5
En eller flere elever på skolen	44,0	2,6	46,2	3,6
En eller flere som ikke går på skolen, men som jeg kjenner	9,3	0,5	10,9	0,9
En eller flere som jeg ikke kjenner	9,9	0,6	11,8	0,9
Hvor skjedde mobbingen?*				
I klasserommet	41,3	2,4	41,4	3,3
I korridoren	30,0	1,7	31,0	2,4
I skolegården	56,7	3,3	53,4	4,2
På do	7,6	0,4	9,7	0,8
I garderobene/ dusjen	12,3	0,7	14,5	1,1
Kantina	10,9	0,6	13,0	1,0
Annet sted på skolen	32,9	1,9	35,2	2,8
På skoleveien	16,7	1,0	17,8	1,4
Gjorde skolen noe for å hjelpe deg?				
Nei, ingen voksne på skolen visste noe	34,9	1,9	36,2	2,6
Skolen visste det, men gjorde ikke noe	15,7	0,8	17,5	1,2
Ja, skolen gjorde noe, men det hjalp ikke	20,0	1,1	19,2	1,4
Ja, skolen gjorde noe, som hjalp litt	22,4	1,2	20,7	1,5
Ja, skolen gjorde noe som fikk slutt på mobbingn	6,9	0,4	6,6	0,5

* Merk at elevene har hatt mulighet til å krysse av for flere alternativ.

Tabell 3.3 viser at rundt 57 prosent av elever som rapporterer at de er mobbet, oppgir at det var en eller flere elever i klassen som mobbet og 46 prosent oppgir at det var en eller flere elever på skolen som mobbet. Tilsvarende tall fra 2022 var henholdsvis 58 og 44 prosent. Når det gjelder hvor mobbingen skjer oppgir rundt 53 prosent at det skjer i skolegården, mens rett over 40 prosent rapporterer at det skjer i klasserommet. 31 prosent oppgir at mobbingen foregår i korridoren, mens rundt 35 prosent rapporterer at mobbingen skjedde på et annet sted på skolen. Atten prosent oppgir at det skjer på skoleveien. Denne fordelingen er relativ lik

fordelingen i Elevundersøkelsen 2022 og tidligere Elevundersøkelser. Når det gjelder om skolen gjorde noe for å hjelpe, viser det seg at 36 prosent oppgir at det ikke var noen voksne på skolen som visste noe. Om lag 18 prosent av de som er mobbet oppgir at skolen visste om mobbingen, men de gjorde ikke noe. Rundt 20 prosent oppgir at skolen gjorde noe som hjalp litt, mens 21 prosent oppgir at skolen gjorde noe men at det ikke hjalp. Nærmere sju prosent oppgir at skolen gjorde noe som fikk slutt på mobbingen. Når det gjelder elever på ulike trinn viser utdypende analyser at i de laveste årstrinna er det færre elever som oppgir at skolen ikke visste noe om mobbingen; fra 27 prosent i 5 trinn til 48 prosent i vg2. Tilsvarende oppgir også elever i de laveste årstrinna at skolen gjorde noe med det (enten det ikke hjalp, hjalp litt eller fikk slutt på mobbingen); 62 prosent i 5.trinn til 24 prosent i vg3. Med tanke på kjønnsforskjeller er det små forskjeller mellom gutter og jenter i hvordan de svarer på spørsmålet om skolen gjorde noe for å hjelpe deg. Av tabell 3.3 ser vi at mønsteret er i det store og hele relativt likt når vi sammenligner tallene fra 2023 med Elevundersøkelsen 2022

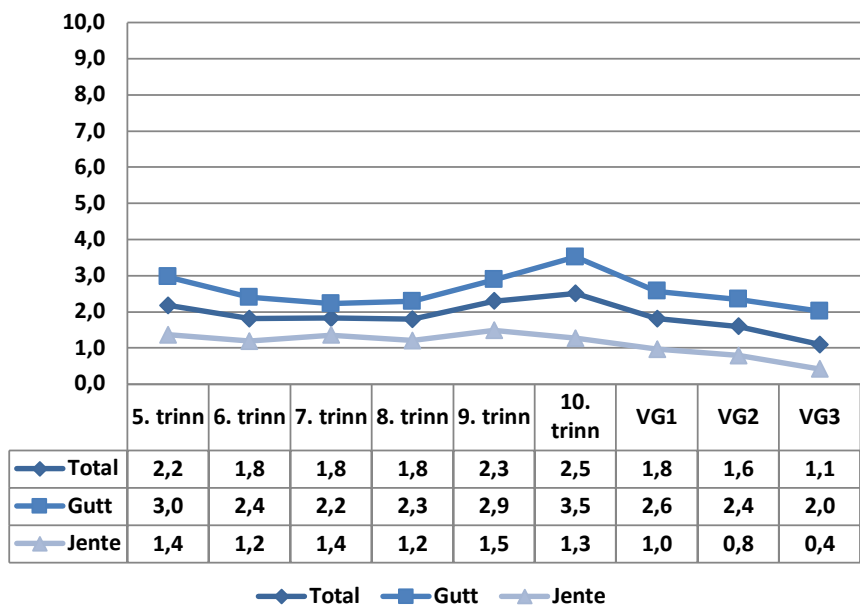
.

3.3 Har du selv vært med på mobbing

Tabell 3.4 Svarfordeling for om en selv har vært med på å mobbe. (Alle årstrinn, 2023, prosent).

Har du selv vært med på å mobbe en eller flere elever på skolen de siste månedene?	Andel	Andel som selv har vært med på å mobbe to til tre ganger i måneden eller mer
Flere ganger i uken	0,7	2,0
Omtrent 1 gang i uken	0,3	
2 eller 3 ganger i måneden	0,9	
En sjelden gang	8,5	
Ikke i det hele tatt	89,5	
Total	100	

Tabell 3.4 viser at 2 prosent oppgir at de selv har vært med på å mobbe andre. Dette er en svak økning fra Elevundersøkelsen 2018 til 2021, hvor andelen var 0,8 og i 2022 hvor andelen var 1,2 prosent. I Elevundersøkelsen 2023 er det 40 prosent av elevene som utsetter andre for mobbing som også selv utsettes for mobbing. Dette resultatet er en liten økning sammenlignet med de øvrige Elevundersøkelsene etter 2016, hvor andelen har ligget på rundt 35-36 prosent.

Figur 3.6 Andel som oppgir at de har mobbet andre elever to til tre ganger i måneden eller mer fordelt på årstrinn og kjønn. (Alle årstrinn, 2023, prosent).

Figur 3.6 viser for det første at andelen som oppgir at de mobber ikke reduseres med alder. Tvert imot så øker andelen litt på 10. trinn før den reduseres litt igjen i videregående skole. Videre viser figur 3.6 at det er en større andel gutter som mobber. Dette forholdet gjenspeiler øvrige funn i andre studier om at andelen som utsetter andre for mobbing ikke endrer seg ikke systematisk med alderen som andelen som utsettes for mobbing. Man finner ofte en tendens til flere som utsetter andre for mobbing blant elever på ungdomsskoletrinnet enn på lavere trinn (Craig et al., 2009; Olweus og Breivik, 2015).

Tabell 3.5 Andel som selv har vært med på å mobbe på ulike måter fordelt på kjønn. (Alle årstrinn, 2023, prosent).

Andel som selv vært med på å mobbe på ulike måter	Gutt	Jente
Jeg har kalt andre stygge ting og ertet på en sårende måte på skolen	1,6	0,5
Jeg har holdt andre utenfor og baksnakket på skolen	1,1	0,6
Jeg har slått, dyttet eller holdt fast andre på skolen	1,1	0,2

Tabell 3.5 viser på hvilke måter en har mobbet fordelt på kjønn. Tabellen viser at det er flest som mobber ved å kalle andre stygge ting og erte på en sårende måte, deretter kommer utestenging og baksnakking og til slutt kommer mobbing gjennom slag, dytting eller fastholding av andre elever. Tabellen viser i tillegg at det er flere gutter enn jenter som mobber på samtlige av de tre formene for mobbing.

Tabell 3.6 Andel som selv har vært med på å mobbe på ulike måter fordelt på årstrinn. (Alle årstrinn, 2023, prosent).

Andel som selv har vært med på å mobbe på ulike måter	5. trinn	6. trinn	7. trinn	8. trinn	9. trinn	10. trinn	vg1	vg2	vg3	Total
Jeg har kalt andre stygge ting og ertet på en sårende måte på skolen	1,1	1,0	1,1	1,1	1,4	1,6	1,1	1,0	0,6	1,1
Jeg har holdt andre utenfor og baksnakket på skolen	0,7	0,7	0,8	0,9	1,2	1,3	1,0	0,9	0,6	0,9
Jeg har slått, dyttet eller holdt fast andre på skolen	0,6	0,5	0,5	0,6	0,9	1,0	0,7	0,5	0,3	0,7

Tabell 3.6 viser på hvilke måter en har mobbet fordelt på årstrinn. Tabellen viser ingen store forskjeller i type mobbing på de ulike årstrinnene.

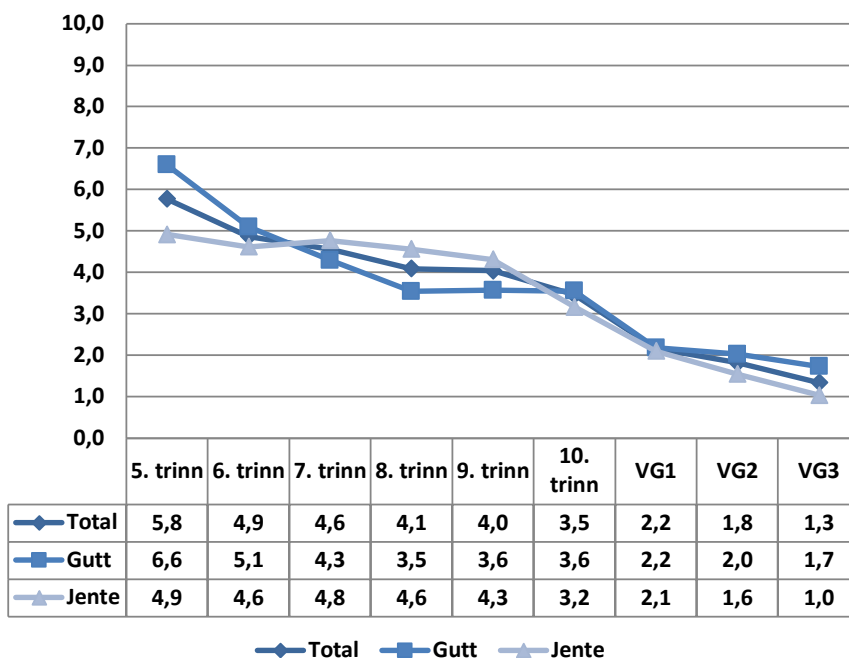
4. Digital mobbing

Tabell 4.1 Svarfordeling for om en er blitt mobbet digitalt. (Alle årstrinn, 2023, prosent).

Er du blitt mobbet digitalt (mobil, iPad, PC) de siste månedene?	Andel	Andel som er mobbet digitalt to til tre ganger i måneden eller mer
Flere ganger i uken	1,1	3,8
Omtrent 1 gang i uken	0,7	
2 eller 3 ganger i måneden	1,9	
En sjelden gang	10,7	
Ikke i det hele tatt	85,5	
Total	100	

Tabell 4.1 viser at det er 3,8 prosent av elevene i Elevundersøkelsen 2023 som har rapportert at de er mobbet digitalt. I fjor var denne andelen på 2,7 prosent; i Elevundersøkelsen 2021 og 2020 var denne andelen på 2,2 prosent mens den var 1,8 prosent i 2019. Det at andelen som opplever at de er mobbet digitalt er lavere enn tradisjonell mobbing er i tråd med annen forskning som viser at digital mobbing er et relativt lav-frekvent fenomen – rundt 25-35 prosent av nivå på tradisjonell mobbing (Thornton & Humphrey 2023; Olweus 2012), men resultatene fra Elevundersøkelsen kan vise en økende tendens av digital mobbing. En andel på 3,8 er samtidig betydelig lavere enn barn og medier-undersøkelsen som rapporterer om en andel på 21 prosent av 9–18-åringene har blitt mobbet via nett i løpet av det siste året – (Medietilsynet 2022). Imidlertid spør en i barn og medier-undersøkelsen om barna har opplevd dette det siste året. Det vil si at det er en definisjon av mobbing som fanger flere enn i Elevundersøkelsen hvor kriteriet er at en skal ha opplevd det to til tre ganger i måneden eller mer. Med et tilsvarende kriterium i Elevundersøkelsen vil en del av de som har svart en sjelden gang blitt inkludert i gruppen som rapporterer at de er digitalt mobbet. Da kunne tallet ligget nærmere Medietilsynets tall.

Videre analyser av datamaterialet i Elevundersøkelsen 2023 viser at 55 prosent av de som er mobbet digitalt også er utsatt for tradisjonell mobbing. Den tilsvarende andelen var 47 i Elevundersøkelsen 2022.

Figur 4.1 Andel som oppgir at de er digitalt mobbet to til tre ganger i måneden eller mer fordelt på årstrinn og kjønn. (Alle årstrinn, 2023, prosent)

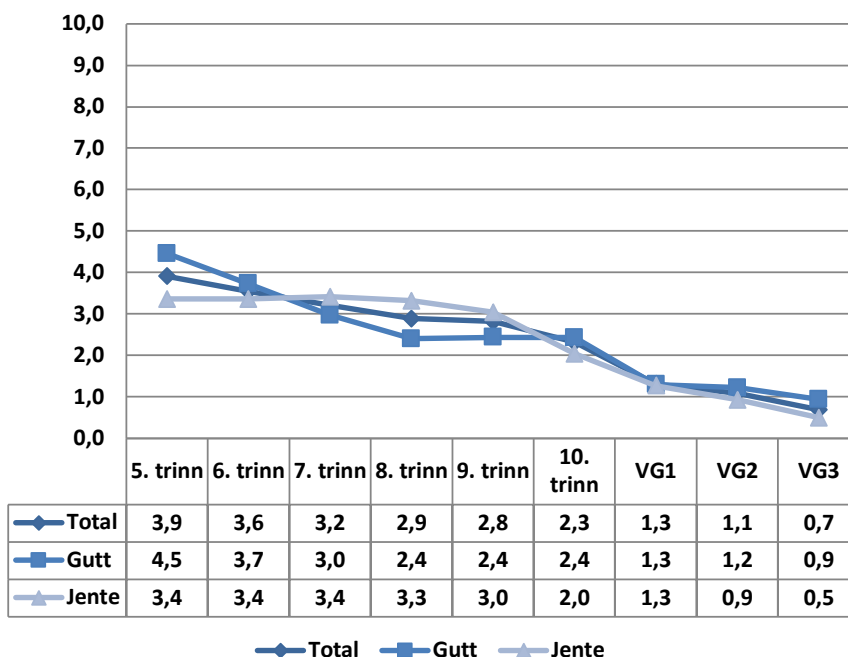
Figur 4.1 viser en reduksjon i andel elever som er mobbet digitalt med alder/årstrinn i grunnskolen tilsvarende tradisjonell mobbing. Det er en større andel jenter enn gutter som oppgir at de er digitalt mobbet på 7. – 9. trinn. For de øvrige trinnene er det små kjønnsforskjeller, med unntak av 5.trinn. Kjønn- og aldersforskjellene er relativt likt med det som framkommer i Elevundersøkelsen 2022.

4.1 Ulike typer digital mobbing

Tabell 4.2 Andelen av de som er mobbet digitalt og andelen av samtlige elever som har oppgitt at de er mobbet digitalt på ulike måter. (Alle årstrinn, 2023, prosent).

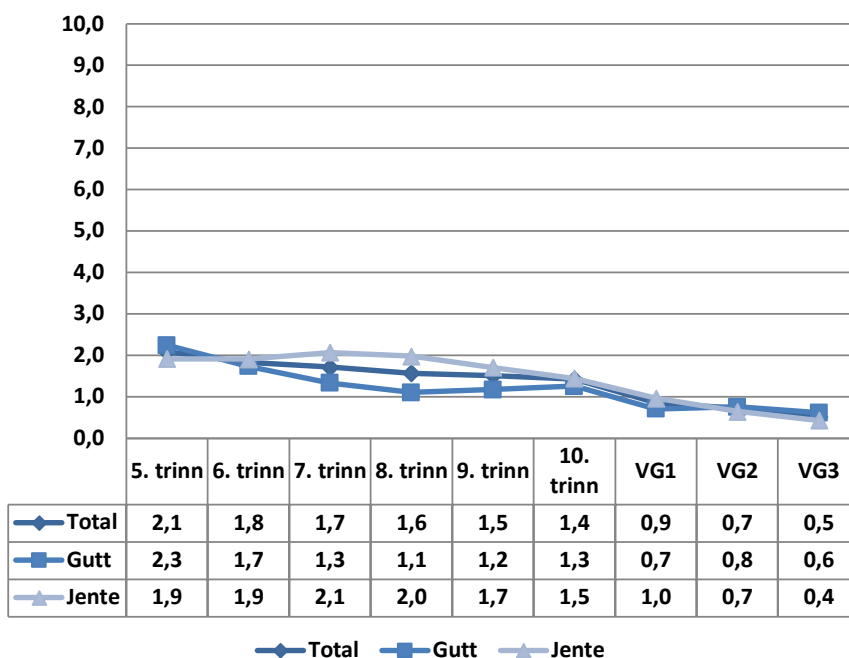
Er du blitt mobbet digitalt (mobil, iPad, PC) på en eller flere av disse måtene?	Andel av de som er mobbet digitalt	Andel av samtlige elever
Jeg ble kalt stygge ting og ertet	68,9	2,5
Jeg ble holdt utenfor og baksnakket	38,9	1,4
Noen spredte ting på nettet som såret meg	32,8	1,2

Tabell 4.2 viser at av de som oppgir at de er mobbet digitalt er det flest som har blitt utsatt for å bli kalt stygge ting og ertet – nærmere 70 prosent oppgir dette. Når det gjelder det å bli holdt utenfor og baksnakket og at noen spredte sårende ting på nettet er det henholdsvis 39 og 33 prosent av de som er digitalt mobbet som har opplevd dette.

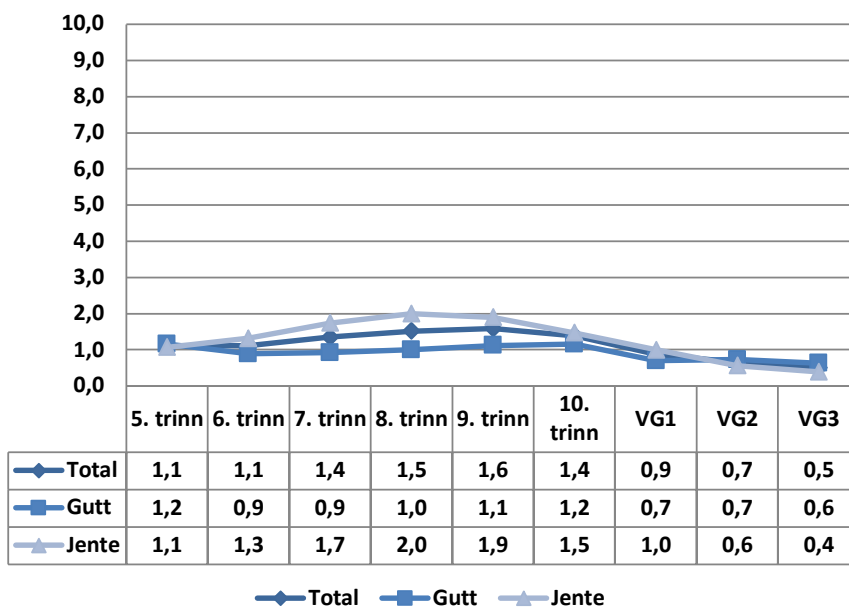

Figur 4.2 Andel som oppgir at de mobbes digitalt ved å bli kalt stygge ting og ertet fordelt på årstrinn og kjønn. (Alle årstrinn, 2023, prosent).

Figur 4.2 viser at det er en litt større andel jenter enn gutter som oppgir at de er digitalt mobbet gjennom å bli kalt stygge ting og ertet på 7. til 9. trinn, mens det motsatte er tilfelle for 5. trinn. For de øvrige trinnene er det marginale forskjeller mellom kjønnene. Tilsvarende mønster, med unntak fra 5. trinn, finner vi også for de to andre formene for mobbing; å bli holdt utenfor og baksnakket (figur 4.3) og å oppleve at noen spredte sårende ting på nettet om dem (figur 4.4).

Figur 4.3 Andel som oppgir at de mobbes digitalt ved å bli holdt utenfor og baksnakket fordelt på årstrinn og kjønn. (Alle årstrinn, 2023, prosent).

Figur 4.4 Andel som oppgir at de mobbes digitalt ved at noen spredte ting på nettet som såret, fordelt på årstrinn og kjønn. (Alle årstrinn, 2023, prosent).

Tabell 4.3 Svarfordeling for hvem som gjorde det, samt andel som er mobbet digitalt av medelever og av andre som ikke går på skolen. (Alle årstrinn, 2023, prosent).

	Andel av de som er digitalt mobbet	Andel av samtlige elever
Hvem var det som mobbet deg på skolen?*		
En eller flere elever i klassen/gruppen	34,0	1,3
En eller flere elever på skolen	33,7	1,3
En eller flere som ikke går på skolen, men som jeg kjenner	28,3	1,1
En eller flere som jeg ikke kjenner	38,5	1,4
Andel som er digitalt mobbet av andre elever på skolen		Andel som er digitalt mobbet, men ikke av elever på skolen
61,1		38,9

* Merk at elevene har hatt mulighet til å krysse av for flere alternativ.

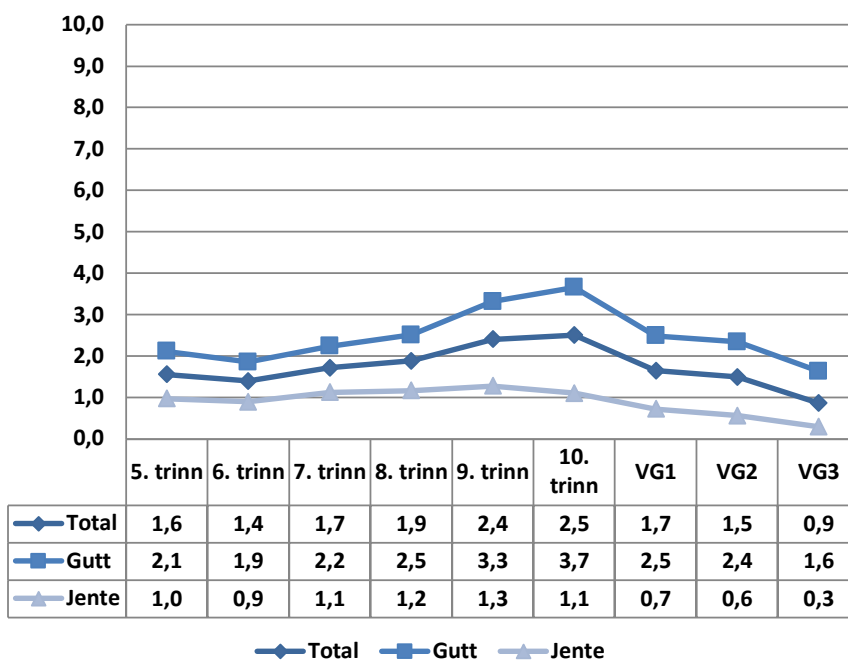
Elevene som er mobbet digitalt har fått oppfølgingsspørsmål om hvem det var som mobbet. Tabell 4.3 viser at rundt en tredjedel oppgir at de ble mobbet av elever i klassen, andre elever på skolen, eller andre utenom skolen, men som en kjenner. Rundt 39 prosent oppgir at de er digitalt mobbet av andre som en ikke kjenner. Videre viser tabell 4.3 at 61 prosent av de som er mobbet digitalt er mobbet av medelever på skolen, mens 39 prosent er mobbet av andre som ikke har tilhørighet til skolen. Den tilsvarende andelen som ble digitalt mobbet av medelever var 55 prosent i Elevundersøkelsen 2022. Merk at elever som er digitalt mobbet, men ikke av elever i klassen/gruppen eller på skolen, er utelatt fra samlemålet *Mobbing på skolen*.

4.2 Har du selv vært med på digital mobbing

Tabell 4.4 Svarfordeling for om en selv har mobbet andre digitalt. (Alle årstrinn, 2023, prosent).

Har du mobbet andre digitalt (mobil, iPad, PC) de siste månedene?	Andel	Andel som selv har mobbet andre digitalt to til tre ganger i måneden eller mer
Flere ganger i uken	0,9	1,9
Omtrent 1 gang i uken	0,3	
2 eller 3 ganger i måneden	0,7	
En sjelden gang	5,5	
Ikke i det hele tatt	92,6	
Total	100	

Tabell 4.4 viser at det er få som oppgir at de har mobbet andre digitalt – 1,9 prosent. Det er 0,9 prosentpoeng høyere andel enn i Elevundersøkelsen 2022. Av de som har mobbet andre digitalt er det rundt 44 prosent i 2023 som også oppgir at de er digitalt mobbet, mens 43,5 prosent oppgir at de både mobber digitalt og tradisjonelt. Denne fordelingen er relativ lik slik den var i Elevundersøkelsen 2022.

Figur 4.5 Andel som oppgir at de har mobbet digitalt to til tre ganger i måneden eller mer fordelt på årstrinn og kjønn. (Alle årstrinn, 2023, prosent).

Figur 4.5 viser for det første at det er flere gutter enn jenter som oppgir at de mobber digitalt og for det andre viser figuren at den digitale mobbingen øker fra 8. til 10. trinn og reduseres på videregående trinn.

Tabell 4.5 Andel som selv har vært med på å mobbe digitalt på ulike måter fordelt på kjønn. (Alle årstrinn, 2023, prosent).

Andel som selv har vært med på å mobbe digitalt på ulike måter	Gutt	Jente
Jeg har kalt andre stygge ting og ertet	1,7	0,5
Jeg har holdt andre utenfor og baksnakket	0,8	0,4
Jeg har spredt ting på nettet som såret	0,6	0,2

Tabell 4.5 viser at det er flest gutter som oppgir at de har mobbet ved å kalle andre stygge ting og ertet (1,7 prosent av guttene og 0,5 prosent av jentene). 0,8 av guttene og 0,4 prosent av jentene oppgir at de har mobbet digitalt gjennom å holde andre utenfor og baksnakke, mens 0,6 prosent av guttene og 0,2 prosent av jentene oppgir at de har mobbet ved å spre ting på nettet som såret.

Tabell 4.6 Andel som selv har vært med på å mobbe digitalt på ulike måter fordelt på årstrinn. (Alle årstrinn, 2023, prosent).

Andel som selv har vært med på å mobbe digitalt på ulike måter	5. trinn	6. trinn	7. trinn	8. trinn	9. trinn	10. trinn	vg1	vg2	vg3	Total
Jeg har kalt andre stygge ting og ertet	0,9	0,9	1,2	1,3	1,7	1,9	1,1	1,0	0,6	1,2
Jeg har holdt andre utenfor og baksnakket	0,5	0,4	0,5	0,6	0,9	1,0	0,7	0,6	0,3	0,6
Jeg har spredt ting på nettet som såret	0,2	0,2	0,3	0,5	0,7	0,8	0,6	0,4	0,2	0,5

Tabell 4.6 viser på hvilke måter en har mobbet digitalt fordelt på årstrinn.

Tabellen viser at andelen som mobber på alle de tre måtene øker når en kommer til 9./10.trinn.

Tabell 4.7 Svarfordeling for hvem en har mobbet digitalt. (Alle årstrinn, 2023, prosent).

	Andel av de som er digitalt mobbet	Andel av samtlige elever
Hvem mobbet du digitalt (mobil, iPad, PC)?*		
En eller flere elever i klassen/gruppen	27,0	0,5
En eller flere elever på skolen	30,3	0,6
En eller flere som ikke går på skolen, men som jeg kjenner	31,3	0,6
En eller flere som jeg ikke kjenner	51,2	0,9

* Merk at elevene har hatt mulighet til å krysse av for flere alternativ.

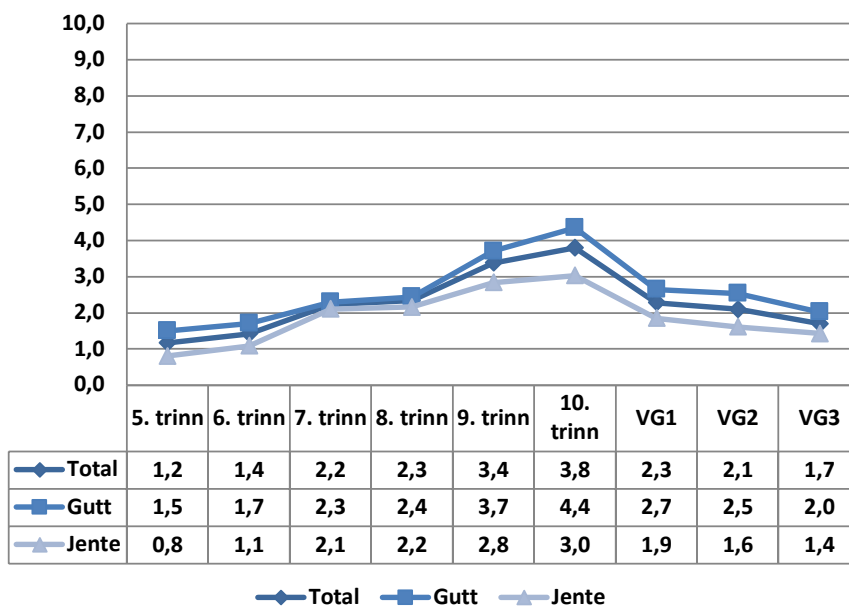
Elevene som utsetter andre for mobbing digitalt har fått oppfølgingsspørsmål om hvem de har gjort det mot. Tabell 4.7 viser at flest oppgir noen de ikke kjenner (51,2 prosent), mens mellom 27 og 31 prosent oppgir at de gjør det mot elever i klassen, andre elever på skolen eller andre utenom skolen, men som en kjenner.

5. Mobbet av voksne

Tabell 5.1 Svarfordeling for om en er blitt mobbet av voksne (Alle årstrinn, 2023, prosent).

Er du blitt mobbet av voksne på skolen de siste månedene?	Andel	Andel som er mobbet av voksne to til tre ganger i måneden eller mer
Flere ganger i uken	1,0	2,5
Omtrent 1 gang i uken	0,5	
2 eller 3 ganger i måneden	1,1	
En sjelden gang	6,6	
Ikke i det hele tatt	90,9	
Total	100	

Tabell 4.1 viser at 2,5 prosent av elevene i Elevundersøkelsen 2023 oppgir at de er mobbet av voksne på skolen de siste månedene. I 2022 var denne andelen på 1,6 prosent. Analyser som ikke vises i tabellen, viser at 35 prosent av de som er mobbet av voksne også oppgir at de er mobbet av elever. I perioden 2018 til 2022 var denne andelen på 30 prosent.

Figur 5.1 Andel som oppgir at de er mobbet to til tre ganger i måneden eller mer av voksne på skolen fordelt på årstrinn og kjønn. (Alle årstrinn, 2023, prosent).

Figur 5.1 viser at i motsetning til å bli mobbet av andre elever så øker andelen som er mobbet av voksne på skolen fram til 10.trinn, deretter er det en reduksjon. Jevnt over oppgir gutter mer enn jenter at de er mobbet av voksne på skolen.

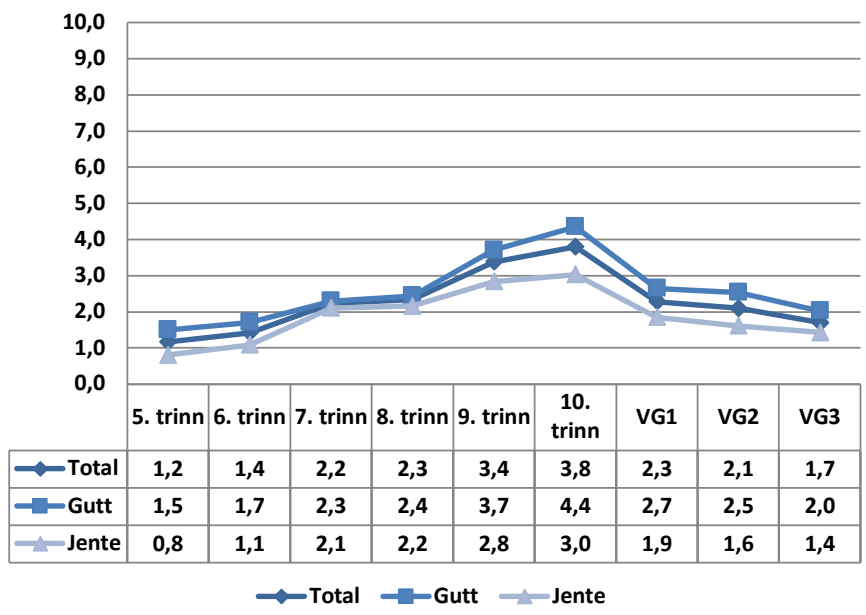
5.1 Ulike typer mobbing utført av voksne

Tabell 5.2 Andelen av de som er mobbet av voksne og andelen av samtlige elever som har oppgitt at de er mobbet av voksne på ulike måter. (Alle årstrinn, 2022 og 2023, prosent).

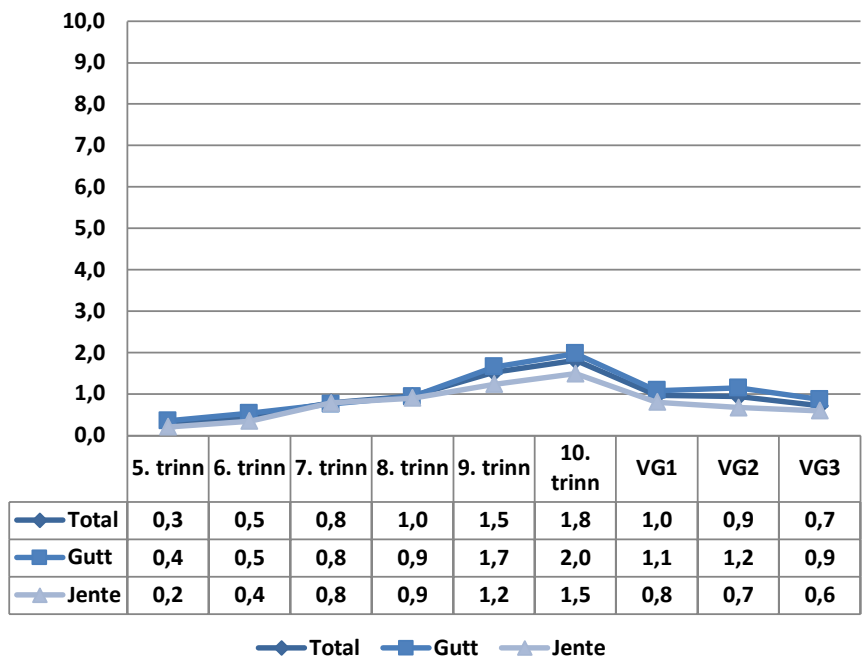
Er du blitt mobbet av voksne på skolen på en eller flere av disse måtene?	2022		2023	
	Andel av de som er mobbet av voksne	Andel av samtlige elever	Andel av de som er mobbet av voksne	Andel av samtlige elever
Den voksne sa sårende ord til meg	54,7	0,8	59,3	1,5
Den voksne lo av meg på en sårende måte	39,8	0,6	43,1	1,1
Den voksne fikk andre elever til å le av meg	40,8	0,6	43,2	1,1
Den voksne fikk meg til å føle meg utenfor	41,6	0,6	44,0	1,1
Den voksne slo, dyttet eller holdt meg fast	24,9	0,4	29,0	0,7

Tabell 4.2 viser at av de som opplever å bli mobbet av voksne er det flest som rapporterer om at den voksne sa sårende ord, nærmere 60 prosent rapporterer om dette. Videre rapporterer i rundt 43-44 prosent av de som har rapportert om mobbing av voksne om at den voksne fikk dem til å føle seg utenfor, at den voksne lo av dem på en sårende måte eller fikk andre elever til å le av dem. Rundt 29 prosent av de som oppgir at de er mobbet av voksne rapporterer at den voksne slo, dyttet eller holdt en fast. Tallene fra Elevundersøkelsen 2023 er jevnt over litt høyere enn tallene fra 2022.

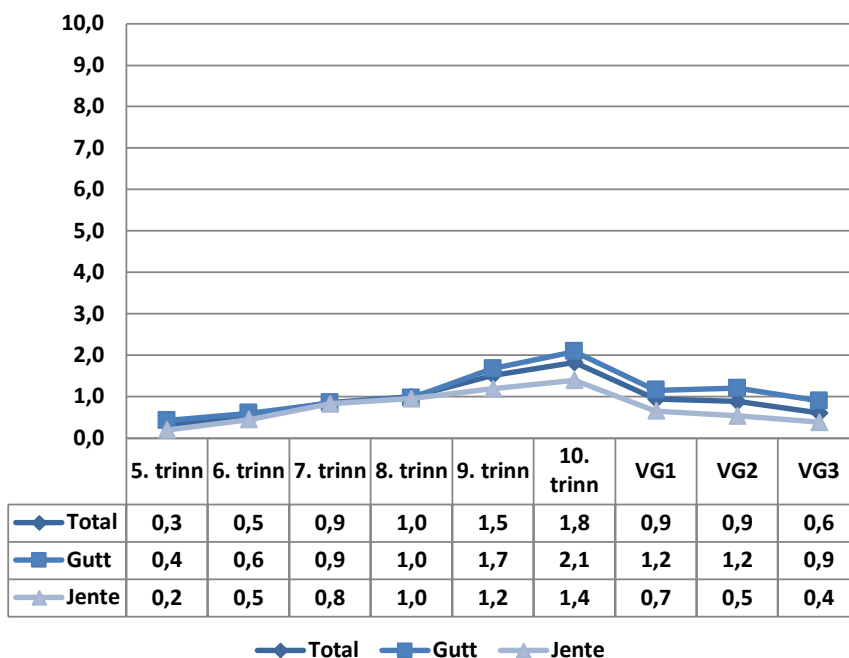
Figur 5.2 til 5.6 viser alle samme mønster. Det er en økning i rapportering av samtlige typer mobbing fra voksne fram til 10. trinn og på 9. og 10. trinn rapporterer gutter mer enn jenter å være mobbet av voksen på skolen.

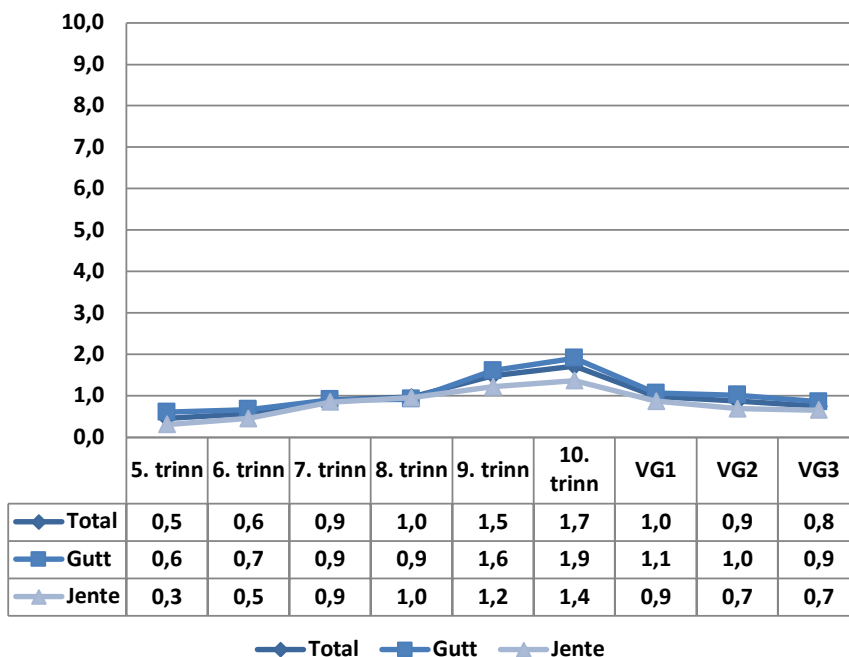
Figur 5.2 Andel som oppgir at de mobbes av voksne ved at den voksne sa sårende ord fordelt på årstrinn og kjønn. (Alle årstrinn, 2023, prosent).

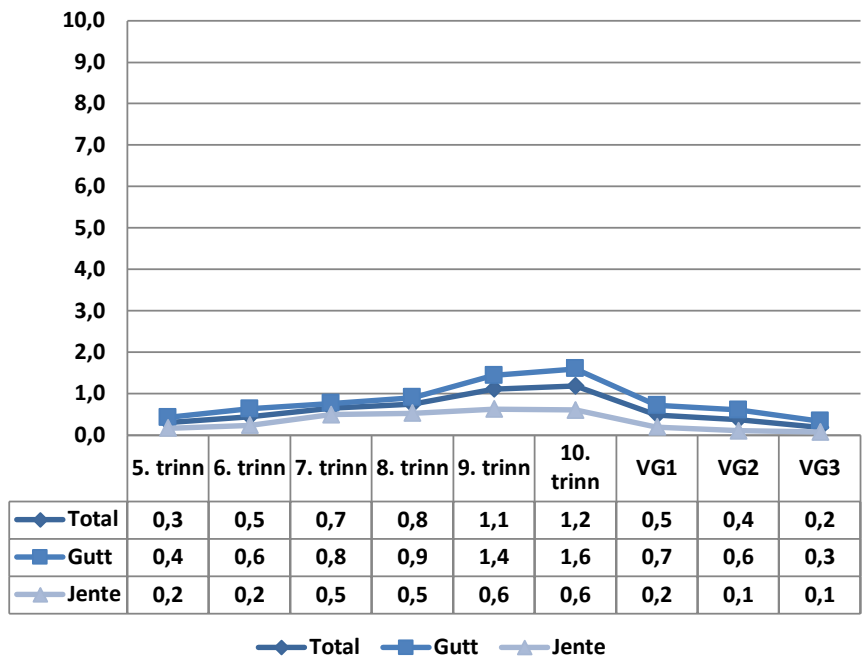
Figur 5.3 Andel som oppgir at de mobbes av voksne ved at den voksne lo av dem på en sårende måte fordelt på årstrinn og kjønn. (Alle årstrinn, 2023, prosent).

Figur 5.4 Andel som oppgir at de mobbes av voksne ved at den voksne fikk andre elever til å le av dem fordelt på årstrinn og kjønn. (Alle årstrinn, 2023, prosent).

Figur 5.5 Andel som oppgir at de mobbes av voksne ved at den voksne fikk en til å føle seg utenfor fordelt på årstrinn og kjønn. (Alle årstrinn, 2023, prosent).

Figur 5.6 Andel som oppgir at de mobbes av voksne ved at den voksne slo, dyttet eller holdt en fast fordelt på årstrinn og kjønn. (Alle årstrinn, 2023, prosent).

LITTERATUR

- Bakken, A. (2016). Ungdata. Nasjonale resultater 2016, NOVA Rapport 8/16. Oslo: NOVA.
- Bakken, A. (2019). Ungdata. Nasjonale resultater 2019, NOVA Rapport 9/19. Oslo: NOVA.
- Bakken, A. (2021). Ungdata. Nasjonale resultater 2021, NOVA Rapport 8/21. Oslo: NOVA.
- Bakken, A. (2022). Ungdata. Nasjonale resultater 2022, NOVA Rapport 5/22. Oslo: NOVA.
- Bakken, A. og Wendelborg, C. (2019) Kapittel 5: Mobbing og konflikter mellom jevnaldrende. Hvordan forstå resultatene fra Elevundersøkelsen og Ungdata. I Caspersen, J. og Wendelborg, C. (red). *Skolen vår!*. Oslo: Gyldendal Akademisk
- Card, N. A., Stucky, B. D., Sawalani, G. M., og Little, T. D. (2008). Direct and indirect aggression during childhood and adolescence: A meta-analytic review of gender differences, intercorrelations, and relations to maladjustment. *Child Development*, 79, 1185–1229.
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences*. 2 utg. New York: Psychology Press.
- Craig, W., Harel-Fisch, Y., Fogel-Grinvald, H., Dastaler, S., Hetland, J., Simons-Morten, B., et al. (2009). A cross-national profile of bullying and victimization among adolescents in 40 countries. *International Journal of Public Health*, 54, S216–S224.
- Enstad, F. og A. Bakken (2022) Ungdata junior 2022. Nasjonale resultater 2021, NOVA Rapport 6/22. Oslo: NOVA.
- Frånberg, G-M. (2013) Flickor, pojkar och kränkinger. I Skolverket (red): *Kränkinger i skolan*. (s. 52-66). Stockholm: Skolverket.
- Kennedy, R. (2019) Bullying trends in the United States: A meta-regression. *Trauma, Violence & Abuse* (2019), pp. 1-14, 10.1177/1524838019888555

- Li, R., Lian, Q., Su, Q. et al. Trends and sex disparities in school bullying victimization among U.S. youth, 2011–2019. *BMC Public Health* 20, 1583 (2020). <https://doi.org/10.1186/s12889-020-09677-3>
- Medietilsynet (2022) *Barn og medier 2022*. Oslo: Medietilsynet.
- Olweus, D. (1991). Bully/victim problems among schoolchildren: basic facts and effects of a school based intervention program. I Pepler, D. J. & K. H. Rubin (red.), *The development and treatment of childhood aggression*. Hillsdale: Lawrence Erlbaum Associates.
- Olweus, D. (1993). *Bullying at school: What we know and what we can do*. Oxford: Blackwell Publishers.
- Olweus, D. (1996) *Olweus' elevspørreskjema om mobbing. (Revidert utgave)*. Bergen: HEMILsenteret, Universitetet i Bergen.
- Olweus, D. (1999). Sweden. In P.K. Smith, Y. Morita, J. Junger-Tas, D. Olweus, R. Catalano, & P. Slee (Eds.), *The nature of school bullying: A cross-national perspective* (pp.7 - 27). London, UK: Routledge.
- Olweus, D. (2002). *Mobbing i skolen: Nye data om omfang og forandring over tid*. Sammendrag av utvalgte deler av Olweus' presentasjon ved fagseminar om lærings-og oppvekstmiljø, arrangert av Utdannings-og forskningsdepartementet 31.01.02.
- Olweus, D. (2010). Understanding and researching bullying: Some critical issues. In S. S. Jimerson, S. M. Swearer & D. L. Espelage (Eds.), *Handbook of bullying in schools: An international perspective* (pp. 9-33). New York, NY: Routledge.
- Olweus, D. (2013). School bullying: Development and some important challenges. *Annual Review of Clinical Psychology*, 14, 751-780.
- Olweus, D., & Breivik, K. (2015). Mobbing i skolen – grunnleggende fakta og tiltak med Olweusprogrammet. I K.-I. Klepp & L.E. Aarø (red.), *Ungdom, livsstil og helsefremmende arbeid*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Pontes, N.M.H., Ayres, C.G. Lewandowski, C. & Pontes, M.C.F (2018) Trends in bullying victimization by gender among U.S. high school youth. *Research in Nursing & Health*, 41 (2018), pp. 243-251, 10.1002/nur.21868

- Roland, E. (2003). Mobbing har økt med 70%. *Utdanning* (<http://www.utdanning.ws>).
- Smith PK, López-Castro L, Robinson S, Görzig A (2019) Consistency of gender differences in bullying in cross-cultural surveys. *Aggress Violent Behav* 45:33–40. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2018.04.006>
- Solberg, M. og D. Olweus (2003). Prevalence estimation of school bullying with the Olweus 'Bully/Victim Questionnaire. *Aggressive Behavior*, 29. 239-268.
- Thornton, E., & Humphrey, N. (2023, January 3). Prevalence, inequalities, and sequelae of bullying in adolescence: insights from the #BeeWell study. <https://doi.org/10.31234/osf.io/yzxw9>
- Wendelborg, C. (2012). *Mobbing, diskriminering og uro i klasserommet. Analyse av Elevundersøkelsen 2012*. Trondheim: NTNU Samfunnsforskning.
- Wendelborg, C. (2015). *Statistiske undersøkelser av spørsmål om mobbing Analyse av Elevundersøkelsen våren 2015*. Trondheim: NTNU Samfunnsforskning.

NTNU Samfunnsforskning

NTNU Samfunnsforskning AS er et uavhengig forskningsinstitutt med tilhørende nasjonalt kompetansesenter. Vi utvikler og formidler kunnskap innenfor et bredt spekter av samfunnsfaglige og samfunnsrelaterte problemstillinger.

NTNU Samfunnsforskning eies i sin helhet av NTNU, og har et nært faglig samarbeid med flere miljøer ved universitetet. Gjennom faglig samarbeid søker vi berikelse både for NTNU og NTNU Samfunnsforskning.

Instituttet er godkjent forskningsorganisasjon og mottar årlig grunnbevilgning fra Norges forskningsråd. Denne benyttes til strategisk utvikling av forskningsaktivitet og kompetansebygging.

Instituttet tilbyr beslutningsorientert og anvendt forskning og kunnskap til oppdragsgivere i offentlig og privat sektor, nasjonalt og internasjonalt.